

PASEO

DE HALLEN
APARTMENTS

STUDIO HESTER
FELT AMSTERDAM

HOLYOILS

BERT KRÄKER
AMTIK

EN
APARTMENTS

APARTMENTS

SALE

MAGAZINE

79

Mei 2015

ONDERNEMERS EN ONDERNEMENDE MENSEN

GERED & GERESTAUREERD

Stadsherstel redt en restaureert monumenten en beeldbepalende panden die de markt laat liggen

575 MONUMENTEN EN BEELDBEPALENDE PANDEN

waaronder grachtenpanden, kerken, forten, woonhuizen, gemalen, tramremises, molens en een scheepwerf

MET MEER DAN

1200 woningen
330 bedrijfsruimten
12 Bijzondere Locaties

OPENSTELLING & MONUMENTALE MOMENTEN

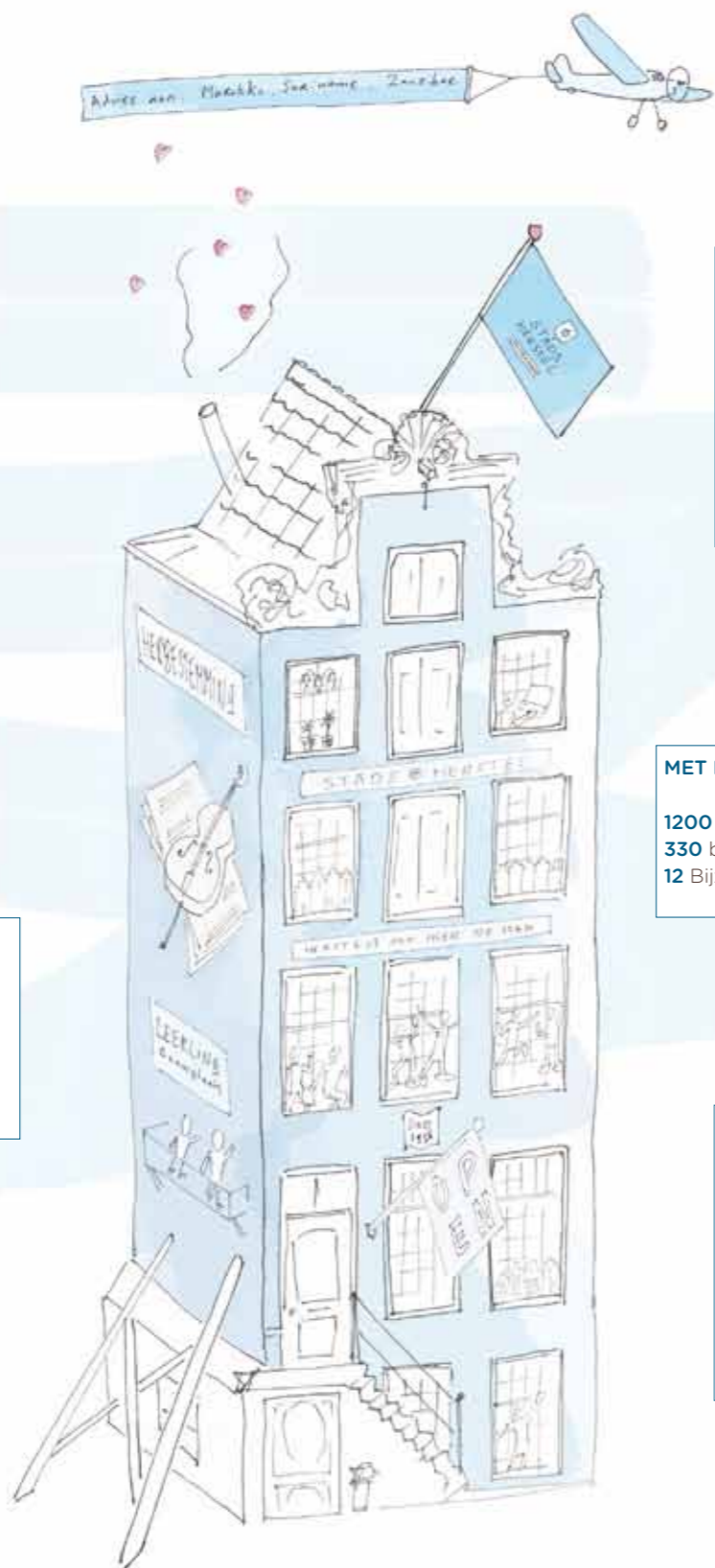
Bijzondere Locaties worden opengesteld voor cultuur, diners, recepties, huwelijken, en congressen (meer dan 1500 activiteiten per jaar)

HERBESTEMMING

Waar de oude bestemming niet meer mogelijk is zoeken we naar een passende nieuwe

VRIENDEN

We doen het samen met onze 2500 Vrienden, aandeelhouders, subsidiegevers, fondsen, vrijwilligers en andere samenwerkingspartners

RESTAURATIE, HERBESTEMMING, VERHUUR, BEHEER EN OPENSTELLING VAN MONUMENTEN VOOR NU EN IN DE TOEKOMST

Het is bekend dat Amsterdammers uitzwerven over het land en Nederlanders datzelfde doen over de hele wereld. Dat gebeurde vroeger en dat gebeurt nog steeds. Ondernemende mensen veelal.

Het was in de 17e en 18e eeuw dat de Amsterdamse tegelbakkersfamilie Van der Kloet een bedrijf opbouwde en keramiek leverde aan het buitenland, aan Portugal in het bijzonder. Zij deden dat vanuit een nieuw gebouwd pand aan de Prinsengracht, vlak bij de toenmalige vervoersader, de Amstel. De bijzonder dikke balken in dat pand herinneren eraan dat het vroeger diende als pakhuis annex werkplaats. Dat rijksmonument op no. 1075 wordt nu door Stadsherstel gerestaureerd.

In de 17e eeuw - we blijven even wat dichterbij huis - was het Beverwijk dat veel Amsterdammers trok. De buitens stonden niet alleen aan de Vecht. Op een oude kaart van Beverwijk is goed te zien dat Amsterdammers - meest kooplieden - daar tweede of derde huizen lieten bouwen. Een deel van onze net gerestaureerde pastorie in Beverwijk is ook tijdelijk in Amsterdamse handen geweest.

Ondernemers vind je ook in Suriname en Zanzibar. De stad Amsterdam zet zich in om kennis over het behouden van gebouwd monumentaal erfgoed te delen met andere steden en landen. Stadsherstel helpt daarbij en adviseert onder andere in Suriname en Zanzibar. Om die omslag tot stand te brengen zijn ondernemers nodig die het nut ervan zien en die financieel willen participeren. Bij het ter perse gaan van dit magazine is er nieuws uit Stone Town. Hifadhi (Stadsherstel) Zanzibar is een feit. De overeenkomst is getekend door de zeven kersverse, lokale aandeelhouders en de aankoop van een eerste pand is dichtbij.

Gelukkig blijven ook voldoende ondernemende land- en stadgenoten in de buurt. Het alom (architectuur)prijzen winnend project dat inmiddels geen project meer is, De Hallen Amsterdam, staat bol van nieuwe initiatieven. Ook onze eigen Hal 17 in dit stukje *hip and happening* Amsterdam biedt ruimte aan enthousiaste ondernemers. Samen vormen zij het kloppend hart van de nieuwe kleinschalige winkelpassage.

In het magazine dat voor u ligt kunt u lezen over de restauratie van typische Stadsherstelpanden en andere uitdagende restauratieprojecten, over een monumentenprijs, een vakman pur sang, muurreclames uit vervlogen tijden, culturele verrassingen en dus over al die ondernemende mensen in het heden en uit het verleden.

Onno Meerstadt

Onno Meerstadt, directeur

Op de voorkant

p. 4-6 De Hallen én Hal 17 officieel geopend

Hal 17 van Stadsherstel is de oudste hal van het complex De Hallen Amsterdam. Deze voormalige paardentramremise, nu ook wel 'de kleine passage' genoemd, is getransformeerd in een mooie kleinschalige winkelpassage.

p. 40-41 Buitenland Kort Nieuws

Een nieuw pand in Paramaribo en Hifhadi (Stadsherstel) Zanzibar is een feit. Aandeelhouders tekenen de overeenkomst.

p. 22-23 Er was eens...

De sprookjesachtige Vondelkerk, met schilderachtig plafond: een unieke locatie in Amsterdam.

p. 18-21 Het Straatje – bijzondere winkels in Hal 17

Een overdekte winkelpassage, een soort kashba eigenlijk, in Hal 17 van Stadsherstel – onderdeel van hotspot De Hallen Amsterdam.

p. 12-14 'Fresco's' in de stad'

Verdijnd erfgoed, muurreclames uit vervlogen tijden. In Amsterdam worden ze mondjesmaat hersteld. Ze zitten ook op sommige panden van Stadsherstel.

p. 28-29 Atelier van de 'Nachtwacht onder de keramische kunst'

Amsterdam was in de 17e en 18e eeuw het centrum voor de productie van tegeltableaus. Tegelbakker Willem van der Kloet had zijn atelier aan de Prinsengracht. Sinds 1963 ons pand op no. 1075.

p.7-9 De pastorie in beeld

Een fotoreportage die een goede impressie geeft van de gerestaureerde en net geopende pastorie in Beverwijk, waarvoor Stadsherstel de monumentenprijs 2015 ontving.

p. 42-43 Restauratie Spinhuissteeg 12

Een 18e-eeuws monument, genoemd naar het Spinhuis van vroeger. Een juweeltje met zwamuitbloei, fotografisch vastgelegd in zijn originele staat.

p. 34-35 Het Koningsleeuwtje kan (weer) brullen

Ambacht in beeld, een vakman aan het werk. Een verslag over de reconstructie van het leeuwtje.

INHOUD

Stadsherstel Magazine No. 79

RESTAURATIES

- 1 Ondernemers en ondernemende mensen
- 4 De Hallen én Hal 17 officieel geopend
- 7 De pastorie in beeld
- 8 Monumentenprijs voor "fantastische grande dame"
- 15 Aankoop Korsjespoortsteeg 8
- 24 Werk in uitvoering
- 26 Prinsengracht 1075 – een sober pakhuis met een rijke geschiedenis
- 31 Het Zaanse huisje dat gaat verhuizen
- 34 Het Koningsleeuwtje kan (weer) brullen
- 40 Buitenland kort nieuws
- 42 Restauratie Spinhuissteeg 12

CULTUUR EN RECREATIE

- 10 Amsterdammers buiten de Stadsgrenzen
- 12 'Fresco's' in de stad
- 18 Het Straatje – bijzondere winkels in Hal 17
- 22 Er was eens...
- 28 Atelier van de 'Nachtwacht onder de keramische kunst'
- 38 Museumwerf 't Kromhout
- 44 Nieuws in het kort
- 46 Cultuuroverzicht

VRIENDEN EN DONATEURS

- 32 Vriendenagenda 2015
- Aanmeldkaart Vriendenvereniging
- 33 Elke extra cent naar het monument
- 36 Geven en liefdadigheid door de eeuwen heen
- 48 Periodiek schenken, fiscaal voordelig
- Schenkingsovereenkomst

Periodiek schenken is nu ook mogelijk.

Dat kan eenvoudig met de schenkingsovereenkomst bij pagina 48.

DE HALLEN ÉN HAL 17 OFFICIEEL GEOPEND

Het is goed druk in Studio De Hallen als op 5 februari jl. het Hallencomplex dan eindelijk officieel wordt geopend. Eindelijk, omdat er al heel wat officieuze openingen zijn geweest. In de woorden van burgemeester Eberhard van der Laan is dit 'zo ongeveer de 81e keer dat de Hallen worden geopend'. Maar hij vindt het niet erg. 'Hij heeft iets met dit gebouw' vertelt hij in zijn openingspeech. 'In de zeventiger jaren was het hier een puinhoop', meldt hij. AT5, Het Parool en de huisfotograaf leggen het allemaal vast.

Tekst Paul Morel en Monique Hollenkamp

Op de tweede foto van boven is goed te zien dat in het rechtergedeelte van de hal de muur moest worden teruggebouwd. Op de foto links is het resultaat te zien.

'Nieuw Leven in De Hallen Amsterdam'

De opening is gecombineerd met de perspresentatie en signeersessie van het vers van de pers verschenen boek van één van de initiatiefnemers, Eisse Kalk. Het boek luistert naar de naam 'Nieuw Leven in De Hallen Amsterdam' en beschrijft het project van start tot finish. De schrijver geeft de lezer ook wat tips voor wie van plan is een dergelijk project van de grond te trekken. Volgens de burgemeester is het boek 'verplichte kost bij herontwikkeling'. Na twintig jaar plannen van het hergebruik van de voormalige tramremise is het project geen project meer. Nu is het een levensader geworden, evenwijdig aan de Kinkerstraat, tussen de Ten Katemarkt en de Bilderdijkkade. De passage heeft een eigen straatnaam, de Hannie Dankbaar Passage, vernoemd naar de eerste stadsdeelvoorzitter van Oud-West. Naar verluidt had ze een tomeloze inzet en maakte ze de maximale zittingsperiode van twaalf jaar met gemak vol.

*"Hier was het echt een puinhoop"
- burgemeester Eberhard van der Laan over
de Kinkerbuurt anno 1975*

Onze Hal 17

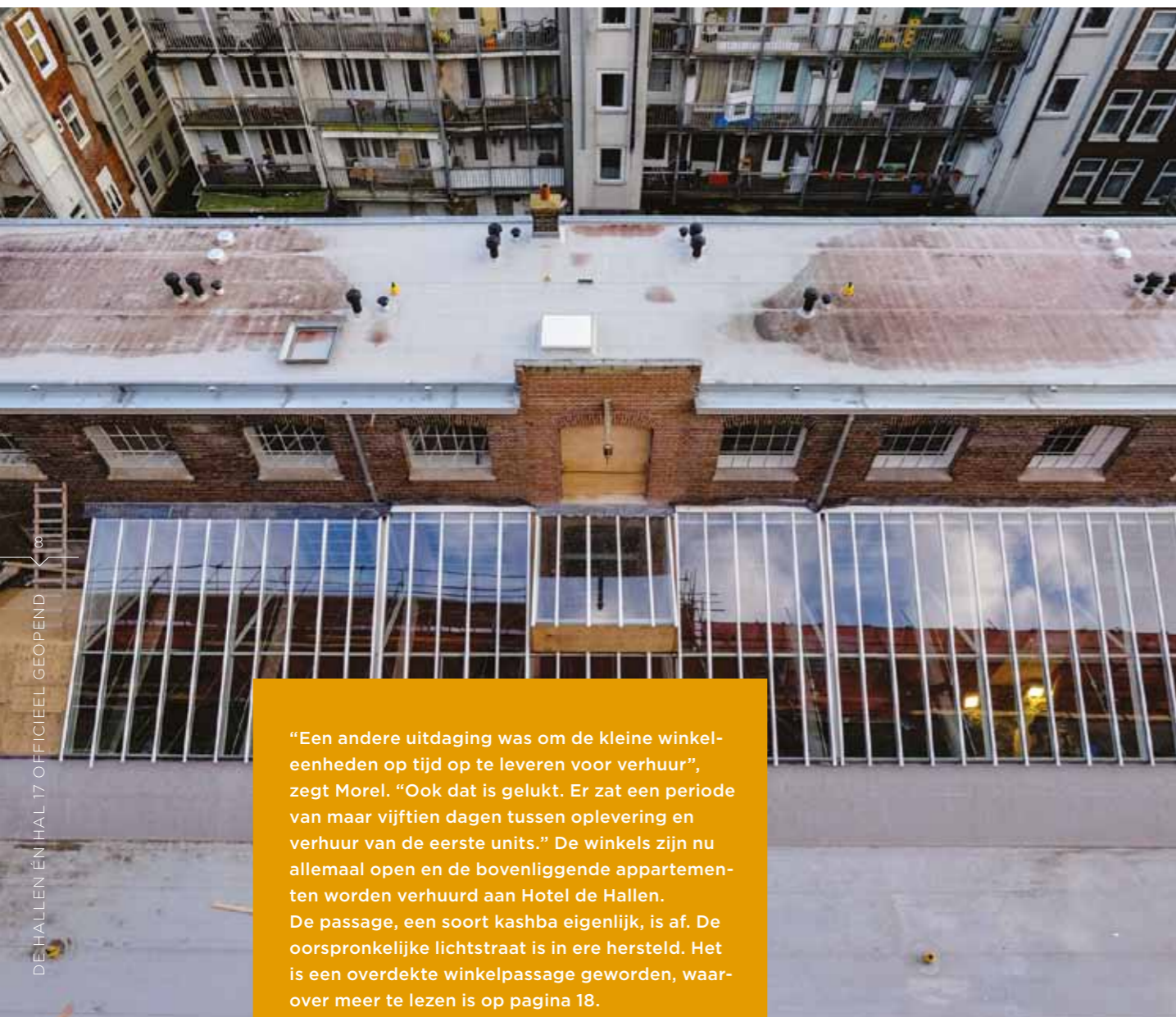
In een stuk van die Hannie Dankbaar Passage, die zo nieuw is dat 'ons' deel van de straat bij het ter perse gaan van dit Magazine door Google Maps nog niet was ingetekend, huist Hal 17. Deze hal is van Stadsherstel. Het is een winkel-passage met bovenliggende appartementen en aan beide zijden op de kop een woonhuis. Het eerste, Tollenstraat 60-61 is opgeleverd. Het pand aan de Bilderdijkkade met drie appartementen, waarvan er één is bestemd voor een oud-bewoner, is medio 2015 gereed. Het heeft een unieke trapgevel met natuurstenen afwaterpunten, waardoor de oorspronkelijke details bewaard zijn gebleven. Ook zit er, zo lijkt het, een meesterproef van de toenmalige metselaar in opleiding.

De passage in Hal 17 was al een tijdje geen passage meer. Tijdens de jaren van leegstand werd één van de langgevels gesloopt. De daardoor ontstane ruimte werd gebruikt als onofficiële overdekte parkeerplaats.

"De grootste uitdaging", vertelt projectleider Paul Morel, "was om die langgevel aan de rechterzijde in de passage zo authentiek mogelijk te reconstrueren, zodat een eenheid zou ontstaan met de gevel aan de linkerzijde. Om er een straat van de maken die een soort van vanzelfsprekendheid uitstraalt." Die reconstructie is goed gelukt. Het industriële karakter werd behouden, de ijzeren noodbalken verdwenen, de stenen kregen hun eigen kleur terug, de hijsbalken bleven zitten en het nieuwe glazen dak geeft een weelde aan licht.

FOTO'S AART JAN VAN MOSSEL

DE HALLEN EN HAL 17 OFFICIEEL GEOPEND

“Een andere uitdaging was om de kleine winkel-eenheden op tijd op te leveren voor verhuur”, zegt Morel. “Ook dat is gelukt. Er zat een periode van maar vijftien dagen tussen oplevering en verhuur van de eerste units.” De winkels zijn nu allemaal open en de bovenliggende appartementen worden verhuurd aan Hotel de Hallen. De passage, een soort kashba eigenlijk, is af. De oorspronkelijke lichtstraat is in ere hersteld. Het is een overdekte winkelpassage geworden, waarover meer te lezen is op pagina 18.

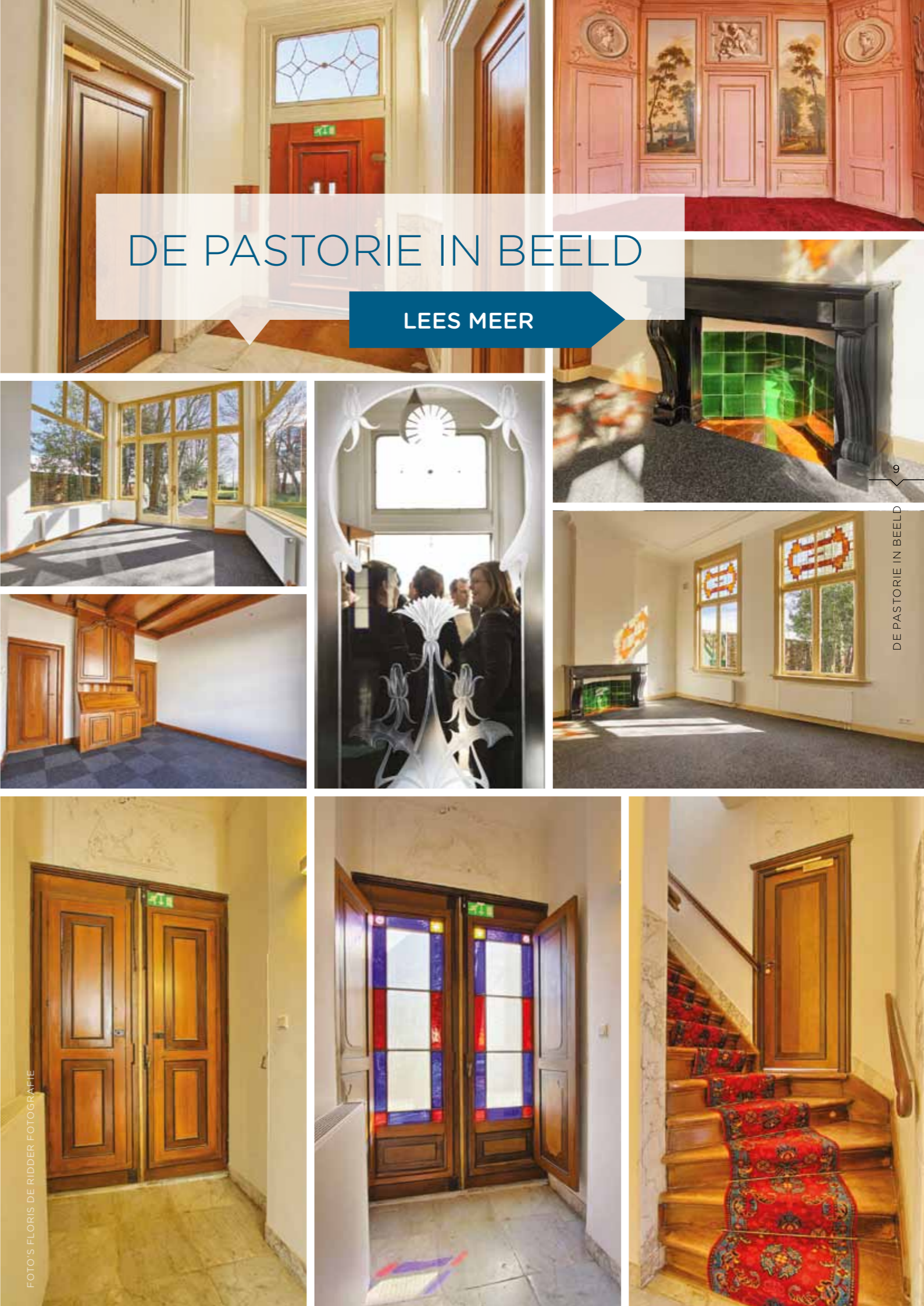
Die ‘puinhoop van de zeventiger jaren’ is het al lang niet meer in de Kinkerbuurt. De upgradering van dit deel van stad is al een tijd aan de gang en De Hallen passen daar goed in. De bewoners van de vierhonderd in aanbouw zijnde woningen vallen met hun neus in de boter. Want, zoals de burgemeester zegt, ‘Deze buurt staat nu in de zon’.

FOTO'S AART JAN VAN MOSSEL

Op de voorgrond het glazen dak van de passage van Hal 17. Daarachter de achtergevels van de huizen in de Kinkerstraat.

“Deze buurt staat nu in de zon”
 – burgemeester Eberhard van der Laan over de Kinkerbuurt anno 2015

DE PASTORIE IN BEELD

LEES MEER

DE PASTORIE IN BEELD

FOTO'S FLORIS DE RIDDER FOTOGRAFIE

MONUMENTENPRIJS VOOR "FANTASTISCHE GRANDE DAME"

De voormalige pastorie in Beverwijk gaat een nieuwe toekomst tegemoet. "De Fantastische Grande Dame", zoals wethouder Cecilia van Weel haar noemde tijdens de uitreiking van de Monumentenprijs 2015, kan een jarenlange periode met veel onzekerheid en zorgen achter zich laten. Op 17 maart jl. was de officiële opening én de open dag, die veel bezoekers trok.

Tekst Stella Van Heezik

De tuin van de pastorie met een doorkijk naar de Rooms-katholieke Sint-Agatha kerk

FOTO'S FLORIS DE RIDDER FOTOGRAFIE

Te lang was er veel onzekerheid over de toekomst van de voormalige pastorie aan de Breesstraat in Beverwijk. Bovendien waren er veel zorgen over de onderhoudstoestand van dit belangrijke rijksmonument met zijn prachtige maar zeer verwaarloosde behangsels. Toen StadsHerstel het in 2012 kocht was er grote opluchting en is gezamenlijk hard gewerkt om dit belangrijke pand met de bijzondere stijlkamer te behouden. Voor die bijzondere 18e-eeuwse stijlkamer is destijds een twintigkoppige adviescommissie opgericht.

Op 17 maart jl. vierden we de oplevering en kreeg StadsHerstel de gemeentelijke Monumentenprijs 2015 én een oorkonde uitgereikt. De honderden bezoekers maakten de viering compleet. Zij konden de voormalige pastorie en de stijlkamer in volle glorie bewonderen. De open dag werd in samenwerking met het Historische Genootschap Midden-Kennemerland georganiseerd.

De Stichting Historisch Beverwijk overhandigde de speciale oorkonde namens de inwoners van de gemeente. De oorkonde drukt waardering uit voor de moed en creativiteit die Stadsherstel toonde in het behouden van een monumentaal pand, behorend tot het cultureel erfgoed van de stad.

"Ik krijg veel uitnodigingen en ga daar niet altijd op in. Maar vandaag heb ik het hele college meegenomen."

- burgemeester Freek Ossel tijdens zijn openingstoespraak

"Het is ontroerend mooi geworden"

- wethouder Cecilia van Weel

Monumentenprijs 2015

De Monumentenprijs is in het leven geroepen om jaarlijks waardering uit te spreken voor initiatiefnemers die zich inzetten voor het behoud van het cultureel erfgoed in de gemeente Beverwijk. De prijs wordt niet structureel jaarlijks uitgereikt, maar alleen toegekend wanneer een bijzondere bijdrage is geleverd aan de instandhouding van het cultureel erfgoed in de gemeente Beverwijk

De restauratie is mede tot stand gekomen dankzij een bijdrage van de Provincie Noord-Holland, Fonds Vijfhonderdtien en het Barbas van der Klaauw fonds (lees meer op pagina 37 over dit fonds) van het Prins Bernhard Cultuurfonds en een laagrentende lening van het Nationaal Restauratiefonds.

Wethouder Cecilia van Weel tijdens de overhandiging van de Monumentenprijs 2015 v.l.n.r: Pastoor Eugène Jongerden, burgemeester Freek Ossel en adjunct - directeur Stadsherstel Jaap Hulscher

FOTO'S GERRIT SERNÉ FOTOGRAFIE

AMSTERDAMMERS BUITEN DE STADSGRENZEN

Al eeuwenlang zorgen Amsterdammers voor reuring in Beverwijk. Vanaf de Gouden Eeuw tot nu. Ook Stadsherstel verlegt haar grenzen en voert momenteel twee haalbaarheidsonderzoeken uit in de gemeente Beverwijk. Bovendien is onlangs de voormalige pastorie van de St. Agathakerk met de authentieke stijlkamer in de Breestraat waardig gerestaureerd. Maar wat zochten die Amsterdammers eigenlijk in Beverwijk?

Tekst Arie van Dongen - het Historische Genootschap Midden-Kennemerland

Moestuin van de Amsterdammers

De onderlinge contacten tussen Amsterdam en Beverwijk zijn niet van vandaag of gisteren. Beverwijk had haar rol als moestuin voor Amsterdam al verworven in de gouden eeuw. Menigeen zal zich nog de 'Wijker boertjes' herinneren, die tot halverwege de 20e eeuw vanuit Beverwijk hun groenten en fruit in de hoofdstad kwamen uitventen. Inmiddels is deze vorm van middenstand geheel uit het straatbeeld verdwenen. Beverwijk is sinds 1980 ook haar rol als regionale veiling voor groenten en fruit kwijtgeraakt. Op deze locatie bevindt zich sindsdien de Beverwijkse Bazaar. Een plek die door veel Amsterdammers graag wordt bezocht.

Buitenhuis in Beverwijk

Veel van de nieuwe rijken van toen, handelaren en bestuurders in het welgestelde Amsterdam, waren het zo'n beetje aan hun stand verplicht om een tweede of derde woning te betrekken. Zo zijn langs de Vecht de meeste buitenplaatsen en herenwoningen ontstaan en vanwege de betrekkelijk eenvoudige bereikbaarheid over het water van het IJ en het Wijkermeer was ook Kennemerland zeer in trek als tweede vestigingsplaats. Vooral in de zomerperiode, als het wonen langs de grachten vanwege de permanente stank moeilijk te dragen was, verhuisde men naar de streek langs de kust.

Het was niet één Amsterdammer

Veel Amsterdammers kochten zo in de loop van de 17e eeuw een woning aan de binnenduinrand. De allerrijksten betrokken de grote buitenplaatsen waarvan er enkele nog steeds bestaan: Beeckestijn, Waterland, Scheijbeeck, Akerendam. Ook de meer stedelijke kern van Beverwijk was daarnaast een gewilde omgeving voor Amsterdammers om zich te vestigen. Uit die periode is een manuscriptkaart bekend van de hand van Daniel van Breen uit 1648-1652. Deze kaart is niet alleen bijzonder nauwgezet getekend maar geeft ook een erg levendig beeld van het stadje omdat Van Breen een betrouwbaar vogelperspectief in zijn kaart heeft aangebracht.

Grote percelen en siertuinen

Direct valt daarbij op dat het niet de kleinste percelen waren die de Amsterdammers verwierven. Ook is goed te zien dat deze percelen voornamelijk werden ingericht met formele siertuinen, naar de mode van die tijd. En dat terwijl de rest van Beverwijk toen nog voornamelijk bestond van wat het land opbracht.

We kunnen gerust stellen dat de Amsterdammers destijds de welstand hebben teruggebracht in Beverwijk, een stad die in de Tachtigjarige Oorlog zwaar te lijden had. Of de activiteiten van Stadsherstel vandaag de dag ook een dergelijke impuls zullen geven is afwachten. Het resultaat van de restauratie van de voormalige pastorie in de Breestraat mag er in elk geval zijn en is in Beverwijk in goede aarde gevallen.

Pastorie ook van Amsterdammers

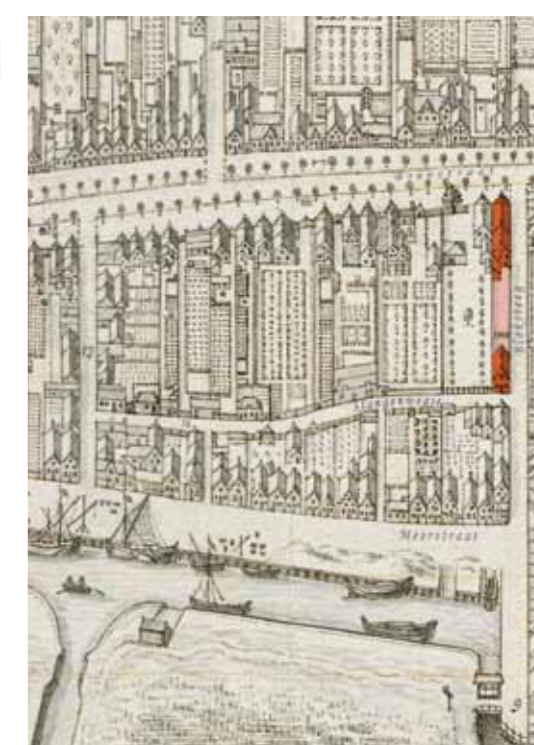
Ook de pastorie aan de Breestraat is halverwege de 17e eeuw voor een deel in Amsterdamse handen geweest. Het perceel was toen in drieën gesplitst. Het deel op de noordoosthoek (nu de achtertuin) werd in 1643 verkocht aan de uit Amsterdam afkomstige Jan Cleutering en zijn zusters Clara en Maria, die er waarschijnlijk niet zelf hebben gewoond maar het verhuurden. In 1659 werd het pand via een openbare veiling weer verkocht. Het deel op de hoek van de Breestraat en de Bloksteeg kwam een jaar eerder, in 1642, al in handen van Brechtje Pietersdr. Zij was de weduwe van de Amsterdamse apotheker Hendrik Cornelis Rijser. Haar zuster Trijntje woonde iets verderop aan de Breestraat. Ook Brechtje heeft er waarschijnlijk niet zelf gewoond; zij was 'koekbackster te Amsterdam'. In 1652 deed zij het pand weer van de hand.

FOTO FLORIS DE RIDDER FOTOGRAFIE

HISTORISCH GENOOTSCHAP MIDDEN-KENNERLAND

Op de grote afbeelding uit de 17e eeuw van 'Stede Beverwijck' zijn alle Amsterdamse huizen rood ingekleurd. Op de kleine kaart is het pand van de voormalige pastorie te zien op de hoek van de Breestraat en de Bloksteeg.

STADSARCHIEF AMSTERDAM

Amsterdam 1824 Amstelstraat

'FRESCO'S' IN DE STAD

Lijn 9 komt de Amstelstraat uit en kruist de Amstel

Wie rustig door de stad wandelt en omhoog kijkt ziet behalve prachtige gevels en dito gevelstenen hier en daar ook een al dan niet gerestaureerde muurschildering. Reclames uit vervlogen tijden. Meestal simpele letters op lateibalken, wat natuurlijk al mooi meegenomen is als ze leesbaar zijn, maar soms zijn het heel mooie afbeeldingen. Ook een paar Stadsherstelpanden zijn ervan voorzien.

Tekst Monique Hollenkamp

Verdwijnd erfgoed

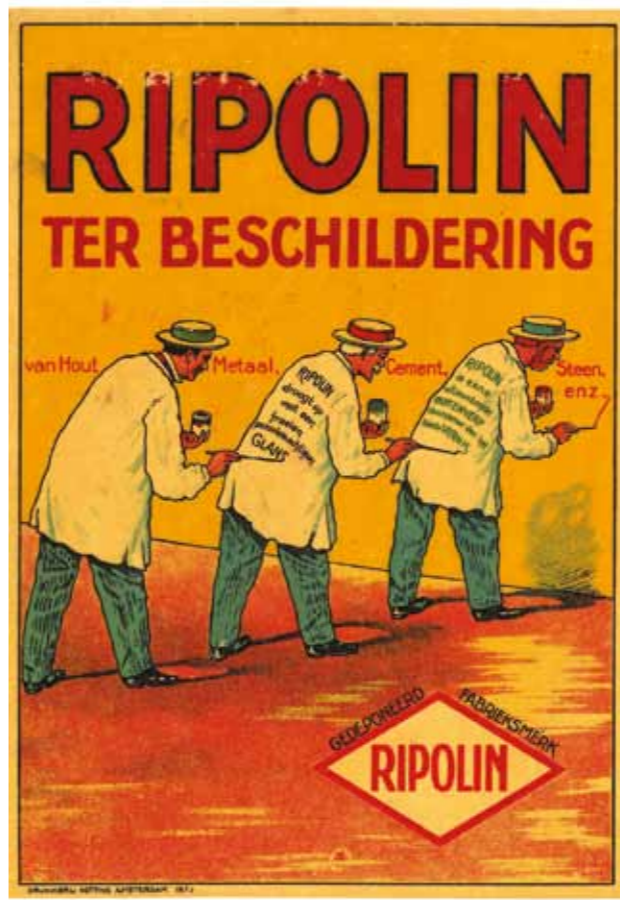
Het is bepaald geen goedkope onderneming om gevelreclamerestauratie ter hand te nemen. En er zijn maar weinigen die het vak beheersen om de schilderijen in originele staat te kunnen terugbrengen. Een collectief van vrijwilligers onder de naam Werkgroep Historische Gevelreclames Amsterdam (WHGA) houdt zich ermee bezig in, de naam zegt het al, Amsterdam. Enthousiaste mensen die het belangrijk vinden om dit cultureel erfgoed te behouden en te beschermen.

En ook dat is geen sinecure. Worden de panden niet gesloopt, dan zorgen weersinvloeden of een intensieve schoonmaakbeurt van de muur met enige regelmaat voor het verdwijnen van muurreclame. En dan is er nog het financiële aspect. Bij de restauratie van een pand gaan de beschikbare gelden niet als eerste naar het herstel van muurschilderingen. Qua prioriteit bungelt die kostenpost vaak ergens onderaan. Niettemin heeft Stadsherstel Amsterdam een paar mooie exemplaren kunnen bewaren.

Ontstaansgeschiedenis

Muurreclame is eind 19e eeuw een nieuwe en moderne manier van reclame maken. Het wint snel aan populariteit bij adverteerders. Producenten van merkartikelen zoals Philips, Verkade, Van Houten, Blue Band en Van Nelle nemen het voortouw. Blinde muren worden aan hen verhuurd. Zodra een adverteerder ermee stopt wordt de reclame overgeschilderd. Reclames worden geschilderd door professionele reclameschilders. Olieverf is de basis en hét merk verf ervoor heet Ripolin, waarmee ook rijdende buitenreclame - trams, bussen en vrachtauto's - wordt beschilderd. Lokale adverteerders volgen snel, zij het vaak met minder dure, op lateibalken geschilderde opschriften. Muurreclame wordt in de eigen bloeitijd tussen 1900 en 1950 maar matig geapprecieerd en zelfs bestreden door voorvechters van het stadsschoon. Na WO II is het afgelopen met deze vorm van reclame. Verhuurde de rijksoverheid in de begintijd muren en gevels van haar gebouwen voor re-

Gevelreclame van 'Fijnstrijkerij en Wasserij Van Buiten' - in Kerkstraat 328. Het pand dateert uit het derde kwart van de 19e eeuw. In het souterrain werd koffie en thee voor 6 cent geschonken.

STADSARCHIEF AMSTERDAM

Een reclameafbeelding voor de verf van verffabriek Ripolin. Het reclameplaatje met "het Trio" uit de jaren twintig was bedoeld voor de beroepsschilders. Het Trio werd op bijna alle reclame-uitingen van de fabriek gebruikt en Ripolin was rond 1900 de verf die het meest werd gebruikt voor muurreclames.

Gevelreclame op het Kadiksplein no. 11 van 'A. v. Wees Cola drank'. De heer Van Wees ontwierp ook zijn eigen affiches waarvan er in ieder geval één bewaard is gebleven. Het werd ondergebracht bij de collectie van het Reclame Arsenal.

FOTO'S MONIQUE HOLLENKAMP

Renaissance

Tijden veranderen. Sinds de jaren 80 wordt dat wat nog over is van oude gevel- en muurschilderingen door erfgoedbeschermers juist gekoesterd en indien mogelijk gerestaureerd. Restaurators komen soms twee of drie over elkaar heen geschilderde muurschilderingen tegen. Dit is in Amsterdam onder andere te zien bij de muurreclame van voormalig Cafe Billard De Toren, hoek Staringstraat/Jacob van Lennepkade. Amsterdam is overigens niet de stad waar de meeste van reclameschilderingen bewaard zijn gebleven. Steden als Rotterdam en Den Haag hebben er meer. Dat heeft te maken met de ruimte en beschikbaarheid van blinde gevelmuren, maar ook met de bereidheid van de betreffende gemeenten om behoud van gevelreclame tot beleid te maken. Ook Kampen, Culemborg en Leiden hebben al in de vorige eeuw besloten om zoveel mogelijk muurschilderingen in oude staat terug te brengen. In Amsterdam is vooral voormalig stadsdeel Oud-West enthousiast en actief aan de slag gegaan, samen met de eerder genoemde WHGA, om met Europees geld oude gevelreclames te herstellen. Er is zelfs een boekje verschenen – *Muurreclames in Mokum* – met daarin een leuke wandeling door de Kinkerbuurt langs 36 herstelde muurschilderingen en tegeltableaus (www.gevelreclames.nl).

FOTO STELLA VAN HEEZIK

Dus wandel door de stad en kijk omhoog

Wat daar al te zien was is prachtig, maar nu nog leuker als je een al dan niet herstelde muurreclame ontdekt. 'Fresco's' aan de muur. En met het boekje *Muurreclames in Mokum* in de hand maak je een mooie wandeling door Oud-West en lees je tegelijkertijd over de geschiedenis van al die schilderingen. Een aanrader!

Met dank aan de Werkgroep Historische Gevelreclames Amsterdam

Een muurreclame uit 1950 van de fa. Wierda, die de automerken Fiat en Seat vertegenwoordigde, op de Overtoom 371. Onderaan een reclame van 'Magazijn van Lakens en Manufacturen'. Een recent, op initiatief van de Werkgroep Historische Gevelreclames Amsterdam, gerestaureerde muurreclame op Kalkmarkt 10.

FOTO MONIQUE HOLLENKAMP

Stadsherstel en gevelreclame

Zoals gezegd, is op een aantal panden van Stadsherstel in het centrum de gevelreclame hersteld. Een mooi voorbeeld daarvan is te vinden op het Kadijksplein met een colamerk dat na de oorlog in 1945 opkwam maar allang niet meer bestaat, A. v. Wees Cola drank. In de Kerkstraat 328 zat vroeger een 'Wasserij en Fijnstrijkerij' en Kalkmarkt 10 herbergde een 'Magazijn van Lakens en Manufacturen'. Op de zijmuur van Overtoom 371 is de muurreclame van voormalig dealer van fietsen, brommers, scooters, motorfietsen en kleine Fiat auto's teruggebracht. Bijzonder is dat het door Stadsherstel gerestaureerde pand op no. 373 vroeger ruimte bood aan de paardentramremise. In de steeg ernaast lagen de paardenstallen. Opmerkelijk: deze muurreclame werd in 1950, dus na de bloeitijd van muurschilderingen, aangebracht en de gerestaureerde versie is een combinatie van twee autoreclames van de fa. Wierda, Fiat en Seat. Ook zijn er Stadsherstelpanden met reclame geschilderd op lateibalken en kleinere gerestaureerde muurschilderingen, zoals 'De Kajuit' op Hoogte Kadijk 18.

AANKOOP KORSJESPOORTSTEEG 8

FOTO AART VAN MOSSEL

EEN VOORMALIG BORDEEL

Het nieuwe jaar was pas net begonnen toen Stadsherstel een verwaarloosde monument aankocht; de Korsjespoortsteeg 8, gelegen tussen de Herengracht en het Singel. Een mooiere combinatie is er niet te vinden dan bij dit monumentje. Vervallen, verrassend, retro en fotogeniek! Het karakteristieke pand bestaat uit een boven- en benedenwoning, waarvan de benedenwoning voorheen werd gebruikt als bordeel. Een mooi project voor twee stagiairs Bouwkunde om onder leiding van een projectleider mee aan de slag te gaan. De foto's laten het bijzondere interieur zien dat we aantreffen bij het eerste bezoek.

Tekst Monique Hollenkamp

Vervallen en verrassend

Het was een goed moment voor Stadsherstel om 'in te stappen'. De gemeente was bezig met de voorbereiding voor de aanschrijving aan de eigenaren. De fundering en het casco dienden op korte termijn te worden hersteld. Dat is ingrijpend en begroetbaar. De kinderen van de overleden bewoner verkochten het huis in de Korsjespoortsteeg daarom aan Stadsherstel. Binnen kijk je je ogen uit. De tijd heeft hier stil gestaan. Retro meubilair, behang en ornamenten overal waar je kijkt. Jaren zestig en zeventig vieren hoogtij en hebben dit huis nooit meer verlaten. Het interieur zou zo richting museum kunnen. Stadsherstel is gestart met de voorbereidingen van de restauratie.

Toekomst

Ons pand op nummer 8 bevindt zich in de kleine (bijna voormalige) prostitutiebuurt ten westen van de Spuistraat. Het bedrijfs gedeelte van dit pandje fungeerde eveneens in deze branche. Het pand heeft een boven- en een benedenhuis met gescheiden entrees, twee voordeuren, een bovenwoning en dus de oorspronkelijke werk-ruimte op de bel-etage. De dubbele functie woon/werk zal Stadsherstel laten voorbestaan, zij het dat de bedrijfsruimte een andere bestemming heeft gekregen in deze opgeschoonde buurt. Later dit jaar zal de steeg een mooi opgeknapt pandje rijker zijn. Mede dankzij de Vrienden krijgt het zijn huisbalk terug.

FOTO'S AART JAN VAN MOSSEL

Bouwkunde stagiair Coen vertelt

"Tijdens mijn half jaar durende stage bij Stadsherstel was het eerste project waarmee ik in aanraking kwam een opvallend klein en erg vervallen pandje in de Korsjespoortsteeg op nummer 8. Na contact met de zoon en dochter van de reeds overleden bewoner bleek dat het pand al een jaar of twintig niet was onderhouden. Dat was ook duidelijk te zien aan het interieur: overal afgetimmerd met platen van kurk en een kamer vol prachtig retro behang.

Na het tweede bezoek zijn Ben van de Kamp (ook student Bouwkunde) en ik het pand gaan inmeten. Eerst globaal en gaande weg steeds preciezer. Tijdens deze metingen bleek dat er veel is geknutseld in het pand en dat we met het bedenken van een nieuw ontwerp tegen een aantal moeilijke punten aan zouden lopen. Met name de steile trappen in het huis en de deurtjes in het achterhuis van maximaal anderhalve meter hoog vormden een uitdaging."

Coen de Jong - stagiair Bouwkunde Hogeschool van Amsterdam.

Het retro-interieur dat we aantreffen bij de eerste bezichtiging van het pand

Historie

Dit kleine pandje uit eind 17e begin 18e eeuw met twee verdiepingen staat tussen wat hogere tijdgenoten uit de straat en is een opvallende verschijning. De topgevel van het pand is voorzien van natuurstenen aanzetstukken. En ter hoogte van de tweede verdieping zijn links en rechts van het raam gevelstenen te zien met daarop de afbeelding van een ijsberenkop. Verderop in dit monumentenstraatje bevindt zich op no. 20 het geboortehuis van Multatuli en op de hoek van de Herengracht op no. 24 het monument uit 1632 'De Drie Traancoopers'. In de 15e eeuw stond ter hoogte van de Korsjespoortsteeg nog helemaal niets wat op een huis leek. De stedelijke bebouwing ging toen niet verder dan de veste aan het Singel. Houtkoper Corsgin Jacobsz. had er - *lucky him* - een boomgaard en een tuin.

HET STRAATJE – BIJZONDERE WINKELS IN HAL 17

FOTO'S AART JAN VAN MOESSEL

Een ander straatje dan je op het eerste gezicht zou verwachten, maar als je er loopt is het echt een straatje. Hal 17 van Stadsherstel is klaar en een aantal ondernemers is al gestart. Een knus straatje is het ook, want in tegenstelling tot de andere hallen van het Hallencomplex is Hal 17 wat smaller wat het gezellig maakt er rond te lopen. En zodra de woningbouwplannen van de gemeente in dit gebied zijn afgerond zal het ook druk worden. Nu dus nog even de tijd om rustig rond te kijken.

Tekst Monique Hollenkamp

Passage van Bilderdijkkade tot Ten Katemarkt

Ik maakte een afspraak met onze nieuwe huurders in Hal 17, de hal die door Stadsherstel is gekocht en gerestaureerd. Allemaal enthousiaste ondernemers die de toekomst met vertrouwen tegemoet zien. De winkels zitten in de Hannie Dankbaar Passage 1-21, de verbindingsstraat tussen de Tollenstraat en de Bilderdijkkade. De passage loopt evenwijdig aan de Kinkerstraat. De panden op de kop aan beide zijden zijn eveneens van Stadsherstel. Dat worden woonhuizen. Die in de Tollenstraat 60-61 boven de Art Deco lampwinkel is gereed en aan het pand aan de Bilderdijkkade 60-62 wordt nog gewerkt.

Ik raad u aan om de Hallen te gaan bekijken, al dan niet in combinatie met de wandeling door Oud-West *Muurreclames in Mokum*, waarover op pag. 14 in dit Magazine wordt geschreven. Gevelreclame 'Gemeentetram' ligt op de route. Het Hallencomplex is een leuke en bruisende plek om te zijn, naar de film te gaan, wat te eten/drinken in de Foodhallen en dus om te winkelen in Hal 17. Door de week is het nu nog redelijk rustig buiten etenstijden. Op zaterdag is de Local Goods Market in de 'grote' passage, dus dan is er extra veel aanloop.

Enthousiaste ondernemers

Enthousiaste huurders zijn het in Hal 17. Elke winkel is anders en stuk voor stuk zijn de winkels bijzonder. Samen vormen ze een echt winkelstraatje. Met spulletjes en kleding die je niet in een doorsnee straat ziet. De huurders hebben zich intussen verenigd. Hebben regelmatig overleg en zijn binnenkort ook te vinden op de website van De Hallen Amsterdam. Ze hebben er zin in, zoveel is duidelijk. En dat kan ook eigenlijk niet anders met zulke ondernemende mensen op zo'n plek in een prachtige locatie. Mede namens de huurders heten we u van harte welkom in het straatje van Hal 17.

LOKAAL 15: STUDIO HESTER

Achter in de zaak zit Fotostudio Hester die zich toelegt op kindportretten. Aan de muur hangt een 'breekbaar' puur portret van een baby van twee weken jong, onderdeel uit een serie vrij werk 'Eenzaam Naakt'. In de portretstudio kinderspeelgoed, waardoor die zich direct op hun gemak zullen voelen. Ze fotografeert kinderen in alle leeftijden en ook volwassenen. Altijd 'mooi en natuurlijk' - zoals ze zijn. Veel werk is in de winkel te zien. Puur is een woord dat ik associeer bij haar portretten. "Voor glamourfoto's moet je hier niet zijn", aldus Hester.

*"Kinderen fotograferen
zoals ze zijn"*

- Hester van Studio Hester

LOKAAL 15: FELT AMSTERDAM - ANTIK VAN BERT KRAKER

Op no. 15 zitten in een grote winkel annex atelier drie enthousiaste ondernemers bij elkaar. De entree naar Bert Kraker Antiek ademt een oud Engelse sfeer en rust, waarbij je je ogen uitkijkt. Prachtige antieke meubels en vitrines met antieke wetenschappelijke en nautische instrumenten. Opgezette beestjes naast een microscoop en een prachtwereldbol. Bert is zelf duidelijk een kenner en liefhebber. De verzamelaar moet hier echt heen.

In het midden zit ontwerper Phylène met Felt Amsterdam. Vilt en kledingstukken, hoeden, kussens, shawls, zelfgebreide vestjes en sierraden van collega Jeanette. Ze maakt ook jassen op bestelling in de maten 36 t/m 44 en geeft workshops waar je de techniek van het vervilten kunt leren. Je blijkt daar alleen maar wol, zijde, water en zeep voor nodig te hebben. En de kennis van Phylène natuurlijk. Binnenkort start ze met workshops verpakt als kinderfeestje op woensdagmiddag. Als je langsloopt kun je haar geregeld aan het werk zien in deze winkel annex atelier.

Open: dinsdag t/m zondag van 12.00 tot 18.00 (zondag vanaf 13.00)

FOTO'S AART JAN VAN MOESSEL

HOLY OILS - BIOLOGISCHE OLIËN, COSMETICA EN MAROKKAANS INTERIEUR

Op no. 4 in de passage, schuin tegenover Lokaal 15 zit Holy Oils. Mohamed Bekour, onze huurder, heeft er een jaar over gedaan om zich hier te kunnen vestigen. Vanaf het moment dat hij zag dat het Hallenproject van de grond kwam nam hij zich voor om juist hier een winkel te beginnen. Het hele concept van product tot interieur heeft hij van tevoren bedacht. Hij verkoopt biologische argan olieproducten, zoals crèmes, deo's en shampoos en ook decoratiespullen uit Marokko, zeep uit Aleppo, olijfolie uit Italië en Spanje en jam van Kitty Jam uit Nederland. Die laatste met 80 % fruit. Ik zou de hele collectie wel willen proberen en ben alvast begonnen met de lippenbalsem. Hemels!

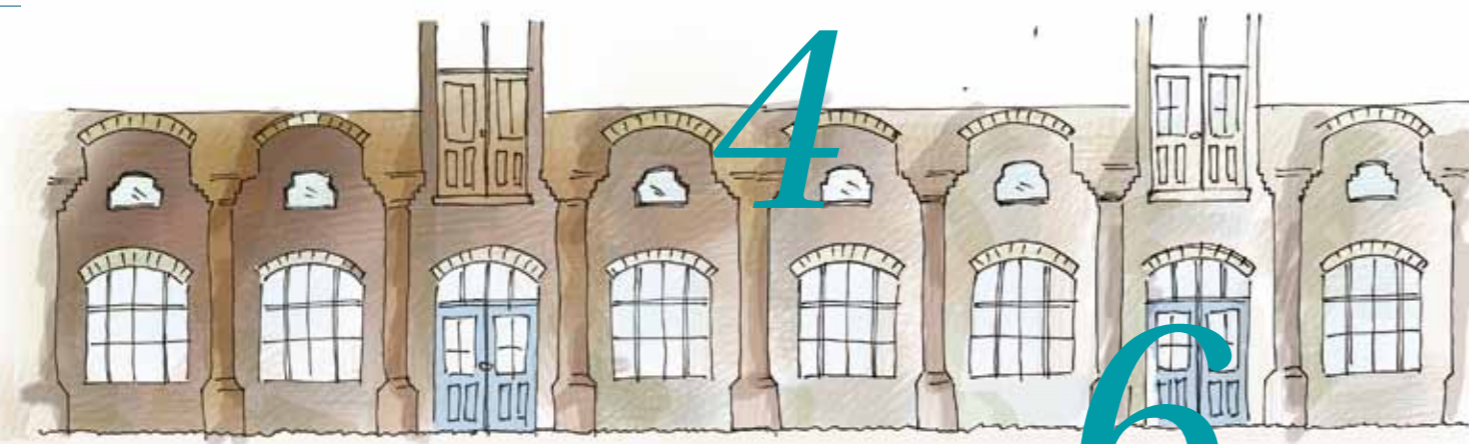
Open: dagelijks van 11.00 tot 18.00

THE DARLING - KLEDING EN LIFESTYLE

Op no. 19 zit The Darling. Een bekende huurder van Stadsherstel. Nadine van der Zee huurt ook een winkelruimte in de Runstraat. Hier in Hal 17 heeft het interieur een onmiskenbaar industriële touch. Bij de entree staat een uitnodigende houten bank met een vacht erop en grappige omgekeerde theepotten als lampen erboven. Alles in de winkel - een mix van nieuwe en vintage lifestyle producten, kinder- en vrouwenkleding (alles zelf 'gecustomized') - is te koop. Compleet met een 'Little Darling' kinderhoekje, waarvan het tafeltje net wordt verkocht als ik binnenloop.

Open: dagelijks van 12.00 tot 18.00

"Alleen hier op deze plek en anders niet"
- Djoeke Wessing Art Deco

PASEO - ANTIK EN VINTAGE INTERIEUR, FILMPOSTERS, MODE EN ACCESSOIRES

Deze winkel op no. 6 heeft twee twee etages. Ook hier zitten meer huurders samen. En alwéér een mooie combinatie van spulletjes, die goed op elkaar aansluiten. De sfeer in de zaak is warm en uitnodigend. De monumentale kroonluchter draagt daar zeker aan bij. Er is brocante, glaswerk en kleding, maar ook sandalen en sierraden. Dat is maar een deel van het assortiment. Er zijn ook prachtige lampen, spiegels, houten banken en klassieke film posters. De origine? Brussel, Barcelona, Frankrijk, Sri Lanka, Thailand en dan ook nog eigen kledingontwerpen van Yosha en haar zusje Sita. Zoals ze zelf zeggen: 'Een mix van hip & honest fashion, vintage film posters en antieke en vintage meubels'.

Open: dinsdag t/m zondag van 12.00 tot 19.00

ART DECO DJOEKE WESSING: LAMPEN EN MEUBELSTOFFEN

Op no. 21 in de Hannie Dankbaarpassage, op de hoek met de Tollenstraat zit Art Deco van Djoeke Wessing. Bekend als mede-oprichtster van de Negen Straatjes besloot zij na 35 jaar nog één keer opnieuw te beginnen. Als locatie koos ze daarvoor Hal 17 uit en had precies in haar hoofd hoe ze het wilde, inclusief de exacte plek in de hal. Ze verkoopt prachtige lampen, waarvan sommige gebrandschilderd, en bijzondere meubelstoffen. Die laatste levert ze ook aan bioscoop Tuschinski en cafés American en Schiller. Djoeke houdt van haar lampen, zoveel is duidelijk. Over elk exemplaar heeft ze een verhaal.

Open: woensdag t/m zondag van 12.00 tot 18.00 (zondag tot 17.00)

Drie winkels waren nog niet open op het moment dat de fotograaf en ik langsgingen bij onze nieuwe huurders. Tegen de tijd dat dit magazine verschijnt zijn ook zij van de partij. Monique Brouns modeontwerp en interieurs opent haar winkel op no. 2 in mei 2015, Tekstbureau Mevrouw van Dale op no. 5, tekstschrijvers voor magazines en kranten, en Mark van Hooff en Suzan Krabben Ontwerpers (grafisch, textiel en interieur) | winkel/ atelier/workshop/ expositieruimte op no. 8 hebben dan ook de deuren geopend.

ER WAS EENS...

Een sprookjesachtige Vondelkerk, midden tussen klassieke en statige huizen aan de rand van het Vondelpark. Deze neogotische kruisbasiliek is ontworpen door de beroemde bouwmeester P.J.H. Cuypers en vernoemd naar de dichter Joost van den Vondel. Dit sfeervolle monument is met zijn rijke geschiedenis, schilderachtige plafond, gotische architectuur en moderne faciliteiten een unieke locatie in Amsterdam. Hoe kan het dan ook anders dat bijzondere, ontroerende of liefdevolle verhalen hier worden geschreven.

Tekst Jeanette Tromp

FOTO WOUTER VAN DER WOLK

Het hart van de kerk

De ronde middenzaal, het hart van de kerk, raakt het hart van de bezoeker, de bruid, de muzikant, de dichter, zelfs van meditatiemeesters en yogabeoefenaars. Met het Vondelpark als achtertuin en het centrum als uitvalsbasis is de kerk een ideale trouwlocatie. Harten zijn hier gesmolten, huwelijksaanzoeken gedaan en zelfs eendaagse huwelijken voltrokken.

CULTUUR

“One of the coolest experiences - meditating with 400 people in a church! This was the deepest meditation of the weekend!”

- davidji, meditatiemeester over het meditatieweekend van tijdschrift Happinez en Altamira, op 8 februari 2015

CONGRESSEN EN VERGADERINGEN

Zelf uw eigen sprookje beleven of organiseren? De Vondelkerk is te reserveren voor uw romantische huwelijk, smaakvolle diner, receptie, inspirerende lezing en magisch concert. Neem voor meer informatie contact op met de afdeling Bijzondere Locaties van Stadsherstel. zalen@stadsherstel | 020 520 00 90

TROUWEN

Woorden, gedichten, gedachten en filosofie

Een kerk vernoemd naar een grootse dichter...treffend dus dat juist hier lezingen, dichtavonden, theater en *spoken word*-bijeenkomsten worden georganiseerd. Zo was op 14 maart jl. de bekroonde *spoken word-performance* Kokito te horen tijdens 24HWEST.

En op 28 mei verwelkomen wij Andrea Gibson in de Vondelkerk. Zij is de eerste winnaar van de 'Women's World Poetry Slam'. Gibson weet mensen te roeren, tot nadenken aan te zetten en te confronteren.

Onder leiding van de nieuwe Denker des Vaderlands, Marli Huijer, organiseert Filosofie Magazine een exclusieve lezingenreeks. Want wie een waarachtig en doordacht leven wil leiden, kan niet om sommige vragen heen. Op 12, 19 en 26 mei om 20.00 uur in de Vondelkerk. Kijk voor meer lezingen, concerten en evenementen in onze cultuuragenda: www.stadsherstel.nl

DINER EN RECEPTIE

WERK IN UITVOERING

PASTORIE
Breesstraat 101 (Beverwijk)
Opgeleverd p. 7

ZAANDIJKERKERK
Kerkstraat 4-10 (Zaandijk)
Planontwikkeling

VOORMALIGE HERBERG
Wilhelminaplein 4-6 (Heemstede)
In restauratie

BAKENESSERKERK
Vrouwestraat 12 (Haarlem)
Verfraaiing met donateursbijdrage p. 34

FORT AAN DEN HAM
Busch en Dam 13 (Uitgeest)
Planontwikkeling

WEEFHUIS
Zaanse Schans (Zaandam)
Reconstructie

KERK EN PASTORIE
Noordeinde 124 (Landsmeer)
In restauratie

WOON- EN WINKELPAND
Lange Niezel 10
In restauratie

JOODSE HUIZEN
Foeliedwarsstraat 40-52
Rapenburg 95
Aankoop met Vriendenbijdrage

DE HALLEN/HAL 17
Hannie Dankbaarpassage 1-21
Opgeleverd met Vriendenbijdrage p. 4

WOONHUIS
Spinhuissteeg 12
In restauratie met
Vriendenbijdrage p. 42

FORT DIEMERDAM
Overdiemerweg 37 (Diemen)
Kunstwerk

DAARNAAST:

- ▶ Onderhouden we meer dan 575 panden
- ▶ Zijn we bezig met een twintigtal haalbaarheidsonderzoeken zoals:
 - ▶ Huis ter Kleef en het Rosenstock Huessy huis (Haarlem)
 - ▶ Molen de Otter (Amsterdam)
 - ▶ Forten van de Stelling van Amsterdam
 - ▶ Rietveldschool (Badhoevedorp)
 - ▶ Synagoge (Zaandam)
 - ▶ Brandweerkazerne (Wormerveer)
 - ▶ Pastorie van Bleys (Diemen)
- ▶ Geven we advies in binnen- en buitenland
- ▶ Vinden er jaarlijks ruim 1500 (culturele) activiteiten plaats in onze bijzondere locaties.

Advies aan: Macauko, Suriname, Zanzibae

FOTO MONIQUE HOLLENKAMP

PRINSENGRACHT 1075 - EEN SOBER PAKHUIS MET EEN RIJKE GESCHIEDENIS

Als je voor het pand Prinsengracht 1075 staat, zie je een sober pakhuis met tuitgevel. Zonder bijzondere ornamenten of versieringen, maar met een rijke geschiedenis. Het is in de tweede helft van de 17e eeuw vlak bij de Amstel gebouwd voor de later zeer bekende tegelbakkerij De Twee Romeinen. De eigenaar wist de transportroute over de Amstel voor de tegelfabriek op waarde te schatten. Stadsherstel restaureert dit historisch belangrijke rijksmonument, mede met hulp van twee restauratietimmerlieden in spé.

Tekst Willem van Iterson

Bouwkundige staat

Stadsherstel is sinds 1963 eigenaar van dit pand. Het ziet er vanaf de buitenkant best goed uit, maar schijn bedriegt. Als we naar binnen lopen zien we per verdieping grote ruimten met uitzonderlijk dikke balken en vloeren met brede vloerdelen. De ouderdom straalt er vanaf. Op sommige verdiepingen liggen de vloerdelen zelfs dubbel gedekt. Deze overgedimensioneerde constructie was nodig voor de opslag van de zware materialen van de tegelfabriek. Al snel zien we dat de bouwkundige staat erg slecht is. Het is zelfs zo dat hoe hoger in het gebouw we komen, hoe slechter de constructie. Verrotte balken en vloeren met zwam en ongedierte. Eigenlijk is alleen de fundering goed.

Restauratie

Ter voorbereiding op de restauratie hadden we tijdens de aanbesteding natuurlijk rekening gehouden met het vervangen van verrotte constructieonderdelen. Maar niet voldoende, zo bleek. Tijdens het blootleggen van de constructie kwamen meer gebreken tevoorschijn dan eerder gedacht. Zeven balken waren zelfs zodanig aangetast dat deze volledig vervangen moesten worden.

Eén van de belangrijkste oorzaken van de slechte staat is dat ons pand, ondanks goed onderhoud, jarenlang op grote hoeveelheden regenwater komend vanaf het dak van buurpand 1073 werd 'getrakteerd' en dat aanschrijvingen van de gemeente daaraan niets konden veranderen. Nu beide panden toevalligerwijs tegelijkertijd onder handen worden genomen zal de oorzaak van de wateroverlast door de eigenaar van het buurpand worden weggenomen.

Leerlingen

Onder begeleiding van de aannemer lopen tijdens de hele restauratie de Leerlingbouwplaats leerlingen Guido Joosten en Yeston Fleming mee. Zij volgen een restauratieopleiding en leren op deze manier het vak. Stadsherstel hecht veel belang aan het opleiden van leerlingen en levert op die manier een bijdrage aan de instandhouding van het restauratieambacht. Als twee restauratietimmermannen in spé zijn beide jongens door dit werk met hun neus in de boter gevallen. Twee topleerlingen die met grote zelfstandigheid hun opdrachten tot uitvoering brachten. Met vlag en wimpel geslaagd wat ons betreft.

Toekomst

In volle vaart wordt gewerkt aan de indelingen van vijf nieuwe appartementen en een bedrijfsruimte in een gedeelte van het souterrain. Deze zomer zijn ze klaar en we hopen dat de nieuwe huurders zullen genieten van dit historisch bijzondere monument, waarover meer te lezen is op pag. 28.

FOTO STELLA VAN HEEZIK

FOTOS WILLEM VAN ITERSON

ATELIER VAN 'DE NACHTWACHT ONDER DE KERAMISCHE KUNST'

Tegelbakkerijen in Amsterdam

Amsterdam was in de 17e en 18e eeuw hét centrum voor de productie van tegeltableaus (een voorstelling op twee of meer tegels) in de Noordelijke Nederlanden. De drie bekendste tegelbakkerijen waren: 'De Twee Romeinen' aan de Prinsengracht 1075 van Willem van der Kloet, 'd'Oude Prins' in de Anjelijsstraat van zijn broer Cornelis van der Kloet en 'Botermarkt' aan de Reguliersmarkt van Jan van Oort.

De Twee Romeinen door de eeuwen

In 1678 wordt op een onbebouwd perceel aan de Prinsengracht een pand opgericht voor tegelbakkerij De Twee Romeinen. De uit Rotterdam afkomstige mees-

Van der Kloet zal met achttien jaar al een volleerd tegelbakker zijn geweest en hij slaagde erin om de tegelbakkerij zó succesvol te leiden dat er na acht jaar echt iets te verdelen viel onder de erfgenamen. Zijn jongste broer Cornelis is intussen ook meester in het Sint Lucasgilde geworden en kan met hulp van Willem een tegelbakkerij aan de Anjelijsgracht overnemen.

Als Willem in 1747 overlijdt heeft hij een vermogen van ruim 100.000 gulden. Dat is bijzonder veel voor een bedrijf dat in de tweede helft van de zeventiende eeuw is opgericht en de grote economische groei van de gouden eeuw niet heeft meegemaakt.

FOTO KERAMIEKMUSEUM PRINCESSEHOF (LEEUWARDEN)

Het grootste Nederlandse 18e-eeuwse tegeltableau, ook wel 'Nachtwacht onder de tegeltableaus' genoemd. Afmeting 5,85 meter breed en 1,7 meter hoog (585 tegels)

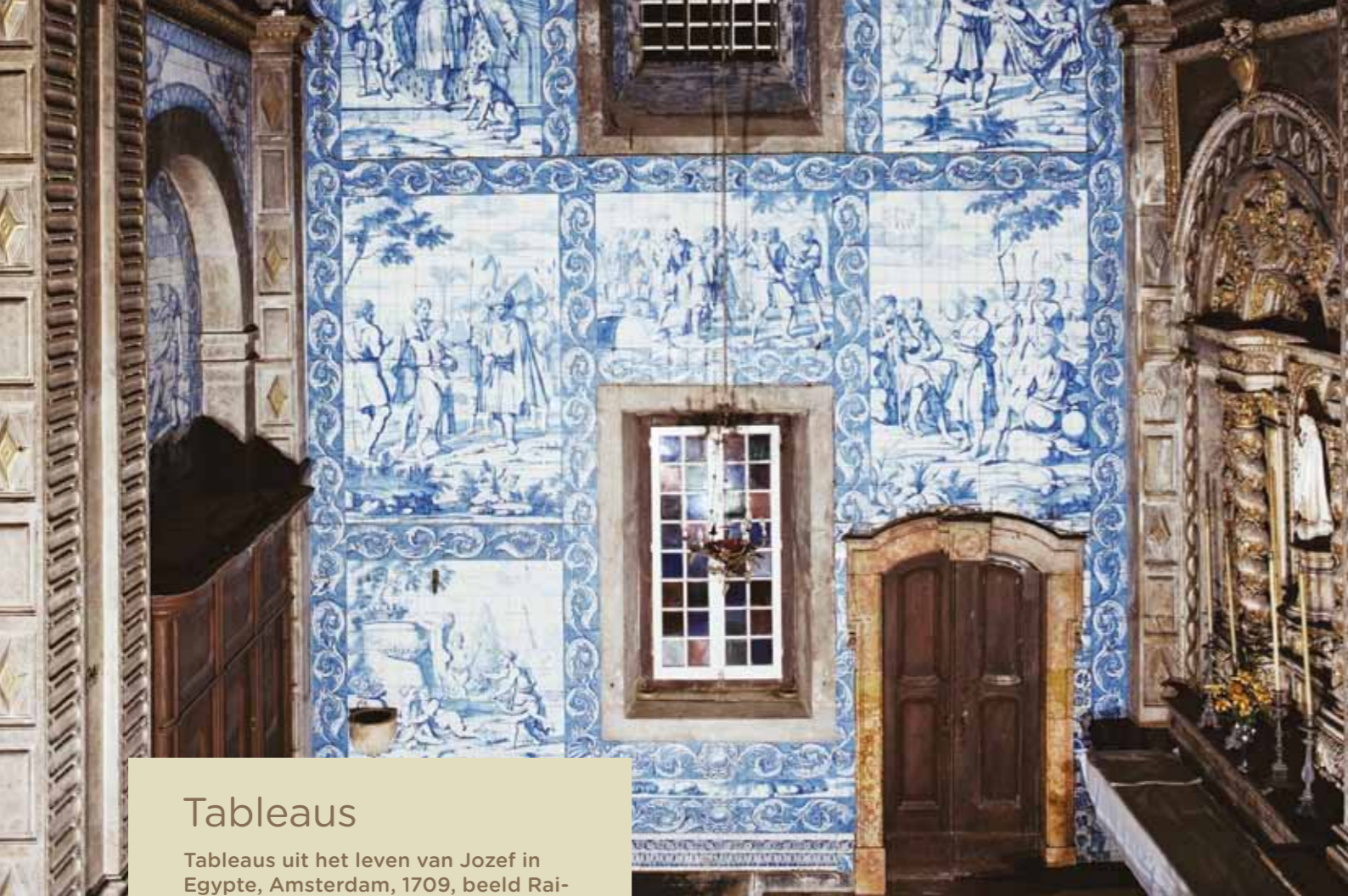
Misschien herinnert u zich het immens grote tegeltableau in het restaurant van het Amsterdam Museum? Dat tableau is in de 17e eeuw gemaakt in ons pand Prinsengracht 1075, waar in die tijd de beroemde tegelbakkerij De Twee Romeinen was gevestigd. De Twee Romeinen was zelfs hofleverancier van onder andere Portugese paleizen. De tableaus zijn ook nu nog te bewonderen in diverse (buitenlandse) musea, waaronder in het Museu Nacional do Azulejo in Lissabon. En daar zijn we best trots op.

Tekst Stella van Heezik

terknecht Willem Cornelisz van der Kloet is vanaf het begin bedrijfsleider. In 1686 slaagt Van der Kloet erin om het bedrijf van de erfgenamen te kopen voor een bedrag van 17.000 gulden. Datzelfde jaar nog overlijdt hij met achterlating van een weduwe en acht kinderen. Hij wordt begraven in de Zuiderkerk. In zijn testament geeft hij aan dat de 'neering en huishouding in gemeenschap moeten worden voortgezet' tot de jongste dochter, op dat moment twee jaar oud, de leeftijd van tien jaar heeft bereikt. Onder leiding van zijn oudste zoon Willem moet het bedrijf worden voortgezet. De winst moet onder zijn voorkinderen (kinderen uit het eerste huwelijk), zijn nakind (kind uit het tweede huwelijk) en zijn vrouw worden verdeeld. Zijn vrouw telt daarbij als kind. Alle zonen volgden hun vader in het beroep van tegelbakker, maar ook de dochters werkten jarenlang in de tegelbakkerij aan de Prinsengracht.

De Hertenjacht

De voorstelling op het tableau – het jachttafreel – is gebaseerd op een ets van Antonio Tempesta uit 1624. Het tableau werd in 1706/1707 als één van zeven tableaus gemaakt door Willem van der Kloet voor het paleis Galvao Mexia in Lissabon, dat in 1899 werd afgebroken. Hierna had het tableau verschillende eigenaren. In 1992 krijgt het, inmiddels gerestaureerd door het Amsterdam Museum, een prominente plek krijgt in het restaurant. Sinds het najaar van 2012 is het uitgeleend aan het Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden.

Tableaus

Tableaus uit het leven van Jozef in Egypte, Amsterdam, 1709, beeld Rainer Marggraaf

In november 1709 bezorgde kapitein Pieter Molenaar met zijn schip De Hul 16 kisten met 6.468 tegels in Lissabon. De tegels waren bestemd voor de bedevaartskerk Nossa Senhora van Nazareth. Uit de signatuur blijkt dat deze tegels zijn geleverd door de Amsterdamse tegelbakker Willem van der Kloet

Portugese azulejos

Aan de vruchtbare samenwerking tussen Portugal en Nederland kwam een eind toen koning Pedro II van Portugal in 1687 besloot om de import van azulejos (tegels) te verbieden. Hij richtte verschillende opleidingsinstituten op waar ambachtslieden zich konden bekwamen in het maken van tegels. Toen de Portugese tegelbakkerijen zich ontwikkelden, verminderde de Nederlandse import. De laatste grote opdracht dateert van rond 1715. Nog steeds zijn de tegels en tegeltableaus van cultuurhistorische waarde en kenmerkend voor Portugal.

Met dank aan Johan Kamermans, conservator Nederlands Tegelmuseum (Otterloo), Amsterdam Museum en Keramiekmuseum het Prinsessehof (Leeuwarden).

Signatuur van tegelbakker Willem van der Kloet van tegelbakkerij 'De Twee Romeinen'

FOTO'S NEDERLANDS TEGELMUSEUM (OTTERLOO)

Export van Nederlandse tegeltableaus

De werkplaats 'De Twee Romeinen' lag aan de buitenste rand van de stad. Die ligging was gunstig voor de aanvoer van grondstoffen via de Amstel en de grachten. Bij steentjesbakkers werden uitzonderlijk grote monumentale tegeltableaus in blauw en paars (maar ook veelkleurige) op bestelling gemaakt voor paleizen, kerken en kloosters in Portugal, Spanje, De Azoren, Brazilië, Frankrijk, Duitsland, Engeland, Polen, Scandinavië en zelfs Rusland. De Portugezen zijn door hun ontdekkingsreizen en handel steeds rijker geworden en vanaf 1670 doen ze een reeks van bestellingen ter versiering van hun huizen met onder andere Amsterdamse tegels.

HET ZAAANSE HUISJE DAT GAAT VERHUIZEN

Stadsherstel heeft dit authentieke pandje gered van de sloop en heeft in samenwerking met Stichting De Zaanse Schans het huisje uit Assendelft naar de Zaanse Schans verplaatst. Januari 2015 is Stadsherstel gestart met dit project. Op Facebook en ons blog stadsherstel.tumblr.com kunt u alles lezen over het project, over de demontage, de uitgevoerde onderzoeken, de oud-bewoners en over de vorderingen.

33
HET ZAAANSE HUISJE DAT GAAT VERHUIZEN
ILLUSTRATIE ERNST RUIGROK

Mede mogelijk gemaakt door:

Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

VERENIGING VRIENDEN VAN STADSHERSTEL - EEN VERENIGING VAN ERFGOEDLIEFHEBBERS

VRIENDEN AGENDA 2015

We laten u graag de resultaten van uw steun zien. Dat doen we tijdens drie vriendenactiviteiten die altijd worden afgesloten met een Vriendenborrel. Voor deze activiteiten krijgt u een aparte uitnodiging per post toegestuurd, maar schrijf vooral de volgende data alvast in uw agenda.

VASTE VRIENDENACTIVITEITEN

ZONDAG 31 MEI

VRIENDENWANDELING MET ALS THEMA AMBACHT EN KUNST.

Gelegenheid om panden in restauratiefase en gerestaureerde panden te bezoeken. Projectleiders en vrijwilligers vertellen u er graag meer over.

DINSDAG 16 JUNI

ALGEMENE LEDENVERGADERING

De Algemene Ledenvergadering wordt elk jaar georganiseerd in een gerestaureerd pand of in een pand in de restauratiefase. Tijdens de vergadering vertellen we u ook over andere projecten waar we mee bezig zijn.

ZONDAG 27 SEPTEMBER

VRIENDENRONDVAART

Geniet vanaf het water van diverse panden van Stadsherstel met Stadsherstel gidsen (voor een vriendenprijsje).

- ▶ Ook kunt u met uw Vriendenpas met korting genieten van culturele evenementen in onze twaalf Bijzondere Locaties, zoals De Duif, de Posthoornkerk en het Zonnehuis. Bekijk onze cultuuragenda verderop in dit magazine en op www.stadsherstel.nl

EN VERDER ONTVANGT U:

- ▶ Tweemaal per jaar ons magazine.
- ▶ Maandelijks onze digitale nieuwsbrief.
- ▶ 5% korting op de zaalhuur wanneer u een Bijzondere Locatie van Stadsherstel reserveert.

NOG STEEDS WORDEN ER MONUMENTEN GESLOOPT!

Stadsherstel werkt hard aan het behoud van erfgoed. Nog steeds worden er monumenten en monumentale panden gesloopt of gaan ze qua onderhoudstoestand achteruit, waardoor historische elementen verloren gaan. Gelukkig heeft Stadsherstel in haar bijna 60-jarig bestaan veel panden kunnen redden. Maar dat konden we niet alleen. Bijdragen van onder andere particulieren zijn van grote waarde voor het behoud van erfgoed. Daardoor kunnen niet alleen wij maar ook volgende generaties ervan blijven genieten. Dat genieten doen we onder andere tijdens de activiteiten die we speciaal voor de Vrienden organiseren.

HELP MEE!

- ▶ Word Vriend
- ▶ Maak iemand anders (ook) Vriend

Vul het formulier hiernaast in en stuur de kaart naar Stadsherstel. Uiteraard kunt u ook een envelop gebruiken. Neem dan het adres met het antwoordnummer over van de kaart. Aanmelden via www.stadsherstel.nl kan ook.

U kunt als Vriend iemand anders ook enthousiast maken door hem/haar mee te nemen naar de gratis Vriendenwandeling. Stuur hem/haar de uitnodiging (zie kaart).

VRIENDEN VAN STADSHERSTEL MAKEN OOK DEZE RESTAURATIE MOGELIJK

Van sloop gered Joods historische erfgoed in de Foeliedwarsstraat

Spinhuissteeg 12

ELKE EXTRA CENT GAAT NAAR HET MONUMENT

Wist u dat 90% van uw contributiebijdrage en 100% van uw extra bijdrage besteed wordt aan de monumenten. Daardoor kunnen wij Nederlands Erfgoed redden, fraaie (verloren gegane) detaileringen restaureren of terugbrengen en restauraties uitvoeren die anders niet mogelijk waren. Heel hartelijk dank daarvoor!

EEN GREEP UIT DE MEER DAN 125 BIJDAGEN VAN DE VRIENDEN AAN STADSHERSTEL

De teruggebrachte stoepen met hekjes van het Kadikjsplein

Het schooltje van Dik Trom is gered dankzij de Vrienden

Fraaie ijzeren hekwerken op het Valeriusplein

Tympaan van Herengracht 249

Geldersekade 10, hier zonder attiek

Geldersekade 10 kreeg zijn attiek weer terug

Het alliantiewapen van Oudezijds Voorburgwal 232

Stromarkt 4 kreeg een fraai hek en buitenlampen

Kalkmarkt 7, verkregen via een legaat, kreeg zijn halsgevel terug met het borstbeeld dat 100 jaar in de tuin stond.

ILLUSTRATIE ERNST RUIGROK

FOTO MARTIN BUSKER

HET KONINGSLEEUWTJE KAN (WEER) BRULLEN

Het is altijd een genot om een vakman te bezoeken in zijn atelier en zijn liefde en passie voor zijn ambacht daadwerkelijk in uitvoering te zien. Zo gingen we langs bij Tobias Snoep van atelier/werkplaats Snoep en Vermeer Natuursteenwerken. Hij maakte het koningsleeuwtje voor ons voor de Bakenesserkerk in Haarlem.

Tekst Stella van Heezik

De vakman zelf. Tobias Snoep samen met het Koningsleeuwtje. Het leeuwtje werd op 10 april jl. onthuld bij de Bakenesserkerk in Haarlem. Het staat boven de poort van bouwmeester Lieven de Key.

De realisatie van het Koningsleeuwtje is mogelijk gemaakt door (particuliere) donateurs en door:

Hoe de reconstructie van het leeuwtje tot stand kwam

Het 17e-eeuwse leeuwtje verdween lang geleden van zijn sokkel boven de poort van bouwmeester Lieven de Key. Zelfs zo lang geleden dat er geen fotomateriaal van voorhanden is. Dat het leeuwtje er heeft gestaan weten we zeker. Er waren namelijk nog resten van de sokkel met wapenschild en twee leeuwenpoten op de poort aanwezig. Snoep heeft bij de reconstructie van het leeuwtje rekening gehouden met de iconografie en vormgeving uit die tijd. Leeuwen moesten macht uitrusten en werden eerder menselijk dan realistisch vormgegeven. Ook waren er geen levende leeuwen in de buurt om te bestuderen zodat tekeningen de inspiratie werden. Ook Snoep maakt gebruik van tekeningen uit de vroeg 17e eeuw en van de anatomie van de leeuw. De manen, bijvoorbeeld, werden in die tijd in wilde Hollandse Renaissance stijl vormgegeven. Weelderig.

Koningsleeuw

In het jaar van de kroning van Koning Willem Alexander werd het idee van de reconstructie van het leeuwtje geboren. Het leeuwtje heeft daarom de naam Koningsleeuw gekregen. En vandaar ook het kroontje en het jaartal 2013. In het wapenschild is het provinciewapen samen met het gemeentewapen opgenomen. Zo maakt dit leeuwtje een mooie verbinding tussen de kroning, de provincie en haar hoofdstad. Het leeuwtje werd op 10 april j.l. onthuld door Jack van der Hoek, wethouder cultuur van de gemeente Haarlem, en Elvira Sweet, gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland. De wethouder had speciaal voor deze dag een oranje das gestrikt.

FOTO'S ARCHIEF STADHERSTEL

"Het doet me als wethouder cultuur veel plezier dat er een stuk ambacht is teruggekomen in de stad"

- wethouder cultuur Jack van der Hoek

FOTO GERRIT SERNE FOTOGRAFIE

Hollandse Renaissance en het poortje van Lieven de Key

Het ontwerp van het poortje van de kerk waar het leeuwtje deel van uitmaakte is van architect Lieven de Key (circa 1560-1627). Hij was stadsarchitect van Haarlem en verantwoordelijk voor onder andere het ontwerp van de Vleeshal (1602-1604) en de Waag (1596-1599) in die stad. In dezelfde periode was Hendrick de Keyser (1565-1621) stadsarchitect van Amsterdam. De Key en De Keyser behoorden eind zestiende eeuw tot de weinige architecten die de renaissancestijl volledig beheersten en zich de rijke vormentaal eigen hadden gemaakt. De Hollandse renaissance en het latere Hollands classicisme waren de architectonische stromingen die de gouden eeuw kenmerkten. Met de term renaissance, letterlijk wedergeboorte, werd de herleving van de klassieke oudheid aangeduid. Deze herleving begon in de 15e eeuw in Italië en verspreidde zich al snel over de rest van de wereld. De renaissancestijl werd in de Nederlanden toegepast tussen 1525 en 1630.

GEVEN EN LIEFDADIGHEID DOOR DE EEUWEN HEEN

Liefdadigheid voor cultuur bestaat al duizenden jaren. De eerste particulier die, voor zover bekend, aan cultuur gaf was de Romein Gaius Cilnius Maecenas (65- 8 v.C.). Deze zeer vermogende man en beschermer van de kunst stimuleerde met zijn invloed en rijkdom tal van dichters. Van hem is het begrip mecenaat afgeleid. Een mecenas is een persoon die als beschermheer of -vrouwe van kunstenaars of wetenschappers optreedt door ze van financiële middelen te voorzien, zodat ze zich zorgeloos kunnen wijden aan hun scheppend werk.

Tekst Stella van Heezik

Liefdadigheid en bloeiende cultuur dankzij particuliere gevers

Particuliere liefdadigheidinitiatieven in Nederland, waar veel monumenten nog aan herinneren, zijn bijvoorbeeld de zogenaamde liefdadigheidshofjes. Vaak gebouwd om veelal oudere vrouwen aan een goede oude dag te helpen. Deze hofjes ontstonden in de periode tussen de 13e en 19e eeuw.

Voorals in de 19e eeuw kwam het particuliere geven aan cultuur pas echt tot bloei toen particulieren aandelen kochten om zo concertzalen en musea te kunnen bouwen en inrichten. Maar na WO II werden culturele activiteiten gefinancierd door de verzorgingstaat en werden particuliere giften minder nodig. Nu door overheidsbezuinigingen de monumentenzorg voor ondersteuning ook steeds afhankelijker is geworden van particulieren en bedrijven, wordt het particulier geven gelukkig door de overheid gestimuleerd met belastingvoordeel.

Het Suasso-museum en het Hodshon-Dedelhofje genoemd naar de mecenas

Liefdadigheidshofjes maar ook musea kregen soms de naam mee van hun gulle gevers zoals het Suasso-museum, tegenwoordig bekend als het Stedelijk Museum. Dit museum opende in 1895 en bood onderdak aan de grote Suasso verzameling. Het werd mede gefinancierd uit de nalatenschap van Sophia Adriana Lopes Suasso-de Bruyn (1816-1890). Ook ons hofje aan de 1e Weteringdwarsstraat uit 1842 kreeg de naam van zijn oprichters, het Hodshon-Dedelhofje. Vernoemd naar de oprichters Isaac Hodshon en Isabella Dedel.

De poort van het Hodshon-Dedelhofje in de 1e Weteringdwarsstraat

FOTO ARCHIEF STADSHERSTEL

FOTO STELLA VAN HEEZIK

Huidige mecenas

De mecenas van deze tijd kan nog steeds geven op de manier die bij hem of haar past. Enerzijds door anoniem te geven en anderzijds door het geven door middel van een eigen Fonds op Naam. Dit laatste kent een opkomende populariteit. Zo heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds vorig jaar dertig nieuwe fondsen mogen verwelkomen. Een Fonds op Naam is eigenlijk een apart geadmistreerd bedrag uit een schenking of nalatenschap met een geormerkt doel. Het bedrag wordt besteed door het goede doel dat het fonds beheert.

Fondsen op Naam die Stadsherstel projecten ondersteunen

Uit de meer dan 350 fondsen op naam die het Prins Bernhard Cultuurfonds beheert, hebben vier fondsen twee Stadsherstel projecten medegefinancierd: de Pastorie in de Breesstraat in Beverwijk en de Zandijkerkerk. Drie van de vier fondsen hebben een eigen naam gekregen van de instellers.

Het Barbas van der Klaauw Fonds werd bij leven ingesteld via een schenking, de overige fondsen kwamen via nalatenschappen tot stand. De doelstellingen van deze vier fondsen lopen zeer uiteen. De oprichters zijn zelf in het culturele veld werkzaam geweest of hadden een grote affiniteit met het gekozen doel. De jaarbudgetten variëren van €10.000 tot 100.000.

FOTO FLORIS DE RIDDER FOTOGRAFIE

Boven: één van de behangsels van de stijkkamer van de voormalige pastorie in Beverwijk in zeer slechte staat, vóór restauratie. Onder: de stijkkamer en de behangsels zijn gerestaureerd en ook het tapijt is in goede staat teruggebracht.

Wist u dat u ook een eigen Fonds op Naam kunt oprichten binnen de vriendenvereniging van Stadsherstel? Als u meer wilt weten en benieuwd bent naar de mogelijkheden, neem gerust contact met ons op. Wij adviseren u graag. Zie pagina 48 voor meer informatie www.stadsherstel.nl/vrienden

FOTO RESTAURATIE-ATELIER RESCURA

Het Barbas - van der Klaauw fonds

Mevrouw Barbas - van der Klaauw richtte het fonds in 1997 op met als doelstelling:

Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van conservering, restauratie, bestudering en tentoonstellen van antiek textiel. Een doelstelling die naadloos aansluit bij het restauratieplan van Stadsherstel voor de behangsels op jute van de pastorie in Beverwijk. Deze restauratie van de zeer bijzondere 18e-eeuwse doeken zou zonder een bijdrage uit dit fonds niet mogelijk zijn geweest.

We zijn mevrouw Barbas-van der Klaauw dan ook zeer dankbaar dat zij dit fonds oprichtte.

Maar hoe kwam zij op dit idee?

Het begon in 1972 toen ze tijdens een vakantie naar Egypte het graf van Toetanhamon bezocht. Jaren later bezocht ze in Nederland ook zijn prachtige kledingtentoonstelling en ontdekte ze een stopje, een reparatie, aan dit eeuwenoude textiel. Heel logisch vond ze dat want dit textiel moest worden beschermd. Maar ook beseftte ze al eerder dat textiel waardevol was. Dat was namelijk toen de oorlog uitbrak. Met haar dertien jaar was het 'sokken breien geblazen' vanwege de schaarste.

In 1988 overleed haar man. "Hij liet me nogal wat geld na en we hadden geen kinderen. In die tijd viel me in een blad van ABN AMRO de slogan op : 'WAT MOOI IS, MOET BEWAARD BLIJVEN'. Dat viel samen met het stopje en met de wil iets te willen verzinnen waarmee de namen Barbas en Van der Klaauw verbonden zouden blijven." Zodoende heeft zij in 1997 het Fonds op Naam ingesteld.

Bron: Prins Bernhard Cultuurfonds. Voor meer informatie kunt u kijken op www.cultuurfonds.nl/geven.

MUSEUM
WERF 'T KROMHOUT
DINEREN, TROUWEN EN
VERGADEREN IN EEN
INDUSTRIËLE LOCATIE

Bedrijven en particulieren kiezen regelmatig voor deze industriële locatie om diners, recepties, lezingen, dansvoorstellingen en bedrijfspresentaties te organiseren. Ook zijn te midden van de historische motoren al veel huwelijken gesloten. Want Werf 't Kromhout is een officiële trouwlocatie van de gemeente Amsterdam.

Scheepswerf 't Kromhout aan de Hoogte Kadijk te Amsterdam, is bekend geworden door de legendarische Kromhoutmotoren, die hier vanaf

1901 werden geproduceerd. De Westkap en Oosthal, beide industriële rijksmonumenten, zijn aan het eind van de 19e eeuw gebouwd. In 1967 werden de scheepsactiviteiten beëindigd. Dankzij een grote bijdrage van het Prins Bernhard Fonds is in 1975 de werf van sloop gered. De Westkap is nog steeds in gebruik als scheepswerf en is omgeven door oude schepen. In de Oosthal heeft een gedeelte van de collectie van het Kromhoutmuseum een prominente plek, waardoor een unieke sfeer is ontstaan.

Ook in het buitenland leeft het Stadsherstel Amsterdam concept. Verschillende landen en steden vragen ons om onze ervaringen met herstellen en herbestemmen van in verval geraakt monumentaal erfgoed met hen te delen. In het magazine blikken we telkens terug en soms vooruit op de ontwikkelingen. Dit keer nieuws uit Suriname en vers-van-de-pers nieuws uit Zanzibar.

Tekst Paul Morel en Monique Hollenkamp

Zwarthovenbrugstraat 116: Vierde aankoop van Stadsherstel Suriname

Goed nieuws. Het vierde pand in Paramaribo is aangekocht. Een hoekpand dat – naar het zich laat aanzien – een restauratie inderdaad goed kan gebruiken. Het heeft iets weg van een spookhuis zoals het er nu bij staat. De timing is dus prima en de organisatie in Suriname kan verder. Het vierde pand staat in de Zwarthovenbrugstraat, de straat die rond 1750 de westelijke grens van de stad vormde.

De nieuwe aankoop van Stadsherstel Suriname in Paramaribo: het hoekhuis Zwarthovenbrugstraat 116

Laatste loodjes voor de Costerstraat 62

In juli 2014 werd begonnen met de werkzaamheden in het pand waar vroeger een koffiebranderij was gevestigd. Allereerst heeft de aannemer het pand 'laten zweven' staat te lezen op de site van Stadsherstel Suriname. Dat betekent dat het is voorzien van een nieuwe fundering. De achtergevel verkeerde in zeer slechte staat en er was veel houtrot. De houten stijlen op de begane grond zijn vervangen door stijlen in groenhart, Surinaams hout dat bekend staat om zijn duurzaamheid: zeer hard en slijtvast. Na het zagen komt de groene kleur tevoorschijn, waarna het vervolgens verkleurt naar bruin. De restauratie vordert gestaag en de oplevering wordt halverwege 2015 verwacht.

FOTOS: STEPHEN FOKKE STADSHERSTEL SURINAME

Hifadhi Zanzibar wordt opgericht

Hifadhi (Stadsherstel) Zanzibar komt er daadwerkelijk. De opzet is vergelijkbaar met die van Stadsherstel Suriname en Amsterdam. Na het bezoek van minister Ploumen van het Ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking in 2014, heeft de Nederlandse ambassade in Tanzania besloten een subsidie van €160.000 beschikbaar te stellen aan de stad Amsterdam. De subsidie is bedoeld om kennis te delen met Zanzibar op het gebied van behoud en herbestemming van monumentaal gebouwd erfgoed. De stad Amsterdam op haar beurt heeft Stadsherstel Amsterdam gevraagd te participeren. Bij het ter perse gaan van dit magazine is onze buitenland adviseur en project-leider, Paul Morel, nét terug uit Zanzibar en vertelt dat "de eerste aankoop van Hifadhi Zanzibar (met zeven aandeelhouders) binnenkort zal worden gedaan."

Twinning subsidie voor Stadsherstel Suriname

Twinning-projecten zijn bedoeld om duurzame samenwerkingsverbanden te creëren tussen Surinaamse en Nederlandse maatschappelijke organisaties. De subsidie voor deze projecten wordt beschikbaar gesteld door het Ministerie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking (BH&OS). En Stadsherstel Suriname komt ervoor in aanmerking. De subsidie wordt verstrekt voor:

- Het oprichten van een Vereniging Vrienden van Stadsherstel Suriname (naar voorbeeld van de vriendenvereniging van Stadsherstel Amsterdam)
- Het opzetten van een leerwerktraject voor jongeren
- Het creëren van een vruchtbare bodem voor huidige en toekomstige aandeelhouders

Om te kunnen blijven restaureren is het nodig dat méér mensen in Paramaribo zich betrokken voelen bij behoud van hun monumentaal gebouwd erfgoed. Public awareness wordt dat genoemd. De oprichting van een vriendenvereniging helpt daar zeker bij. Maar ook de financiële basis van de publiek/private onderneming moet worden verbreed. De Twinning subsidie werd ook al in 2010 verstrekt. Dat heeft toen geleid tot de oprichting van Stadsherstel Suriname.

De Unesco werelderfgoed site Stone Town op het eiland Zanzibar

RESTAURATIE SPINHUISSTEEG 12

In het oude stadscentrum staat dit prachtige 18e-eeuwse monument aan de Spinhuissteeg 12. Genoemd naar het Spinhuis - een Amsterdams tuchthuis voor vrouwen. Dit juweeltje, met een zwam uitbloei over vele vierkante meters, kon Stadsherstel mede dankzij een bijdrage van de vriendenvereniging aankopen. Met behoud van de bijzondere elementen kan dit bedreigde pand straks weer pronken in de stad. Het pand met klokgevel verslechterde in zijn onderhoudstoestand. Reden om contact te zoeken met de eigenaren. Eind september 2014 kon Stadsherstel het pand aankopen. Op korte termijn wordt gestart met de restauratie. Dat is nodig ook, want de gemeente stelde de vorige eigenaar verplicht snel tot restauratie over te gaan. Intussen zijn de zwammen verwijderd en is de fotograaf langs geweest om het pandje vast te leggen in zijn originele staat. Na restauratie doen we dat weer.

FOTOGRAFIE AART JAN VAN MOSSEL EN MONIQUE HOLLENKAMP

NIEUWS IN HET KORT

TE HUUR, TE BEWONDEREN EN OM VAN TE GENIETEN!

Welke panden zijn te huur in hartje Amsterdam, welke monumenten kunt u, buiten onze Vriendenwandeling, van binnen bewonderen en welke panden hebben we net gered of gerestaureerd. U leest het allemaal in onze digitale nieuwsbrief. Meld u gratis aan via www.stadsherstel.nl

BRAAKENSIEK: TEKENAAR VAN DE GROENE AMSTERDAMMER EN DIK TROM

In het Schooltje van Dik Trom zijn tot 1 oktober 2015 tekeningen te zien van Johan Coenraad Braakensiek. Dik Trom werd pas echt een kindheld toen Braakensiek in 1898 zijn avonturen ging tekenen. Braakensiek heeft ook grote bekendheid gekregen door zijn wekelijkse (spot) prent in de 'Groene Amsterdammer', waarvoor hij vijfenveertig jaar politiek tekenaar is geweest. In de tentoonstelling zijn onder andere boekomslagen, boekillustraties en diverse politieke prenten te zien. Een zeldzame kans om Braakensiek in deze overzichtstentoonstelling te leren kennen.

www.hetschooltjevandiktrom.nl

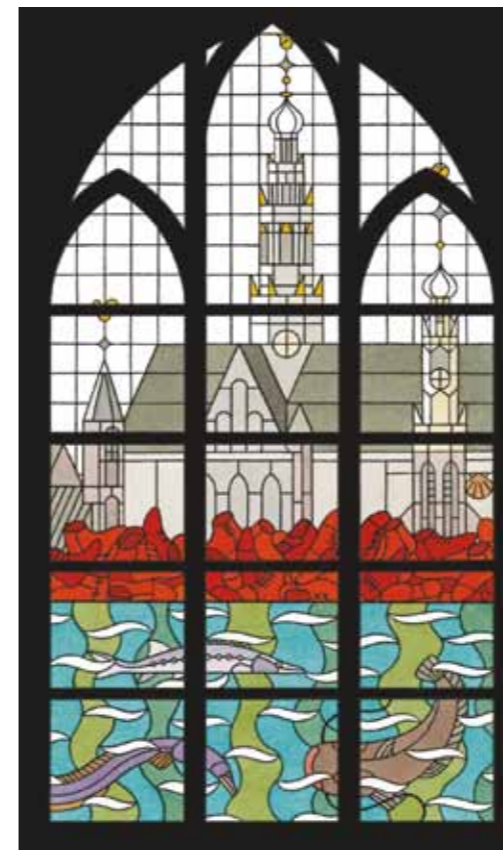
ZAANDIJKERKERK WORDT WEER KLOPPEND HART VAN HET DORP

Op 30 maart tekenden Stadsherstel, twee andere initiatiefnemers en de gemeente Zaanstad samen het afsprakenkader herontwikkeling Zandijkkerk en omgeving. Het braakliggende en verwaarloosde gebied met leegstaande panden, zoals onze zeer bouwvallige kerk, wordt daardoor nieuw leven ingeblazen. De kerk zou eerder worden gesloopt, maar wordt nu een belangrijk gezichtsbepalend element in de plannen. Door het afsprakenkader wordt een stapsgewijze ontwikkeling mogelijk en versterken de verschillende projecten elkaar. Zo ontstaat er een aantrekkelijke plaats om te wonen, werken en zal het een belangrijke trekker worden voor toeristen die onder andere de Zaanse Schans bezoeken.

STRIPRAAM VAN JOOST SWARTE GEREALISEERD

Op woensdag 26 november 2014 werd het laatste en tevens grootste glas-in-lood stripraam in de Bakenesserkerk in Haarlem feestelijk onthuld. Dit raam is ontworpen door striptekenaar en grafisch ontwerper Joost Swarte en kon dankzij subsidies, fondsen en (particuliere) bijdragen worden gerealiseerd.

"Het is nu al een belangrijk erfgoedicoon"

Met die lovende woorden onthulde gedeputeerde Elvira Sweet samen met Joost Swarte het stripraam.

Ook dit raam is, net als de andere vijf, ontworpen met een archeologische bril. Het verhaal van de stad wordt verteld in de gotische bogen. Met afbeeldingen van de Bavo met de grootste toren, de toren van de Bakenesserkerk en de oudste van de Begijnenkerk. De Jacobsschelp staat symbool voor de bedevaart, alsook de vele schoenen die door archeologen nog wel eens gevonden worden. Maar ook is het een blik naar Auschwitz, want deze kerk werd als verzamelplaats voor transport naar de vernietigingskampen gebruikt. In het Spaarne zijn een steur, aal en meerval te zien. Vroeger bevolkten zij dit water.

IN MEMORIAM HENNIE BRANDS

"Old Soldiers never die, they just fade away"

Deze bekende uitspraak in de vijftiger jaren van General Mc Arthur van de Verenigde Staten van Amerika na de Korea Campagne, zou ook van toepassing kunnen zijn bij het overlijden van Hennie Brands. Gedurende vele jaren was hij een gewaardeerd lid van de Raad van Commissarissen van onze maatschappij, met name in de vaak turbulente opbouwjaren van Stadsherstel. Hij werd Gemeentelijke Commissaris vanwege de substantiële participatie van de Gemeente Amsterdam eind zestiger jaren in Stadsherstel. Dat was na de instorting van het z.g. Vijzelstraat-appartementencomplex, tussen Prinsen- en Keizersgracht, waar het ABN kantoor werd gebouwd. Vanwege woningonttrekking werd een boetebedrag aan de gemeente betaald, dat moest worden gebruikt voor woningcreatie. Amsterdam besteedde dit boetebedrag door aandeelhouder te worden van Stadsherstel, want zij creëerde immers woningen door het weer bewoonbaar maken van wrakken in de binnenstad.

Brands heeft zich gedurende twintig jaar op voortreffelijke wijze gekwetend van zijn toezichhoudende functie namens de Gemeente Amsterdam, maar hij deed veel meer. Bij iedere aandelenemissie was hij pleitbezorger voor Stadsherstel om de Gemeente telkens weer te laten deelnemen. Ook persoonlijk toonde hij voortdurend zijn belangstelling voor het wel en wee van Stadsherstel, zoals bij het omvangrijke restauratieproject 'Het Blauwe Erf'-complex aan de Nieuwezijds Voorburgwal. Een project waarvoor de Staatssecretaris voor Cultuur uit Den Haag zelfs kon worden opgetrommeld.

Vanzelfsprekend betreuren wij het heengaan van Hennie Brands bijzonder, maar ook bij hem blijftde herinnering!

J.M. Hengeveld (directeur Stadsherstel Amsterdam 1966 tot 1991)

IN MEMORIAM BERT SCHELLEVIS

Ook hebben we op 27 februari afscheid genomen van onze oud-collega Bert Schellevis. Bert was een zeer gewaardeerde collega met ongehoorlijk veel kennis over monumenten, die hem door zijn vader met de paplepel was ingegoten.

Nieuwe Nieuwstraat 19, gerestaureerd in 1997, is voorzien van een fraaie top afkomstig van de werf van Monumentenzorg. Op de hijsbalk werd ter gelegenheid van het bereiken van het hoogste punt, dat samenviel met de verjaardag van opzichter Bert Schellevis, een loden schelvis aangebracht.

CULTUUROVERZICHT

14x culturele tips

LEZINGENREEKS LIFE CHECK

Onder leiding van de nieuwe Denker des Vaderlands Marli Huijjer organiseert Filosofie Magazine een exclusieve 'life check' in drie avonden:

12 mei | Hoe ga ik om met mezelf?
19 mei | Hoe ga ik om met anderen?
26 mei | Hoe ga ik om met de wereld?

Vondelkerk | 20:00 uur

18 mei 2015 MARCO BAKKER

Cd presentatie en recital door operazanger Marco Bakker met liederen van Schumann en Mahler. Met Lilian Farahani sopraan en Mirsa Adami piano.

Amstelkerk | 20:00 uur

22 mei - 25 mei 2015 WEESPERS AAN DE WAND PINKSTEREXPOSITIE

Voor de 18e maal organiseert de Stichting Weespers aan de Wand deze kunstmanifestatie. Kijk voor alle deelnemers, exposities en overige info op www.weespersaandewand.nl

Van Houtenkerk Weesp

31 mei 2015 NAARDENS KAMERORKEST: 'ZOMERSE ROMANTIEK'

Het vioolconcert wordt gespeeld door niemand minder dan Carla Leurs, concertmeester van Het Symfonieorkest en gastconcertmeester van onder andere de London Philharmonic Orchestra.

De Duif | 14:00 uur

5 juni - 5 juli 2015 KISS OF THE SPIDERWOMAN

Theaterproducent OpusOne brengt Broadway-hitmusical Kiss of the Spider Woman voor het eerst naar Nederland! Hoofdrollen worden gespeeld door niemand minder dan Alex Klaasen en René van Kooten. Exclusief in het Zonnehuis Info en kaartverkoop: www.kissofthespiderwoman.nl

Zonnehuis | 8 juni-5 juli 2015

7 juni 2015 VAN HOUTENSALON

Programma: 'Vier meesterwerken voor 4 handen'. Met Christine Kamp en Gerrie Meyers, Piano Quatre Mains.

Van Houtenkerk Weesp | 15:00 uur

ZOMERORGELCONCERTEN DE DUIF 2015

Tijdens de zomer bespelen organisten uit binnen- en buitenland wekelijks het bijzondere Smits-orgel in De Duif. Juli is het terrein geworden van vier heuse orgeldiva's. Bovendien zijn we verheugd i.s.m. de kathedrale basiliek weer vier buitenlanders aan onze serie te verbinden.

28 juni | Eggenkamconcert
5 juli | Leonore Lub
12 juli | Jolanda Zwoferink
19 juli | Ines Maidre
26 juli | Zsuzsa Elekes
2 augustus | Jamie de Goei
9 augustus | Stephan v/d Wijgert
16 augustus | Luca Benedicti
23 augustus | Kees van Eersel
30 augustus | Frank Heye

GRACHTENFESTIVAL AMSTERDAM

Het ensemble Coal Harbour Sextet & Strings, winnaar van de OpMaat pitch van het Grachtenfestival, gaat een aantal stukken bewerken afkomstig uit het jazzrepertoire en klassieke muziek, met als overkoepelend thema de scheepvaart.

Museum Werf 't Kromhout |
19 augustus 16:00 uur
Grachtenfestival concert in Amstelkerk |
23 augustus 16:00 uur

Van 14-23 augustus zijn er nog meer concerten te zien en te horen in onze Bijzondere Locaties.

SO WHAT KINDERCONCERTEN

Klassieke, jazzy en speelse klanken voor kinderen van 2 tot 100!

Van Houtenkerk 11.00 uur
De Duif 15.00 uur
6 sept. | 4 okt. | 1 nov. | 6 dec.

25 | 26 | 27 september 2015 VAN HOUTEN HERFSTCONCERTEN WEESP

In het laatste weekend van september presenteert het Erard Ensemble, in samenwerking met Stadsherstel, het nieuwe kamermuziekfestival Van Houten Herfstconcerten Weesp. Met een drietal avontuurlijke concerten gaat hiermee het culturele seizoen in Weesp feestelijk van start. De leden van het Erard Ensemble en internationale gastmusici staan garant voor hartveroverende uitvoeringen.

Van Houtenkerk Weesp

30 oktober | 31 oktober | 1 november 2015 TRIBAL ART FAIR

Op de jaarlijkse Tribal Art Fair zijn objecten te zien uit Oceanië, Afrika, Tibet, Zuidoost-Azië en Zuid Amerika. Verzamelaars, kunstliefhebbers en voor iedereen die kennis wil maken met etnografica is de Tribal Art Fair de plek om bijzondere objecten te zien.

De Duif

7 | 8 | 9 november 2015 ANTIËK, BROCANTE, KUNST EN DESIGN BEURS

vrijdag	6 november	11.00 tot 18.00 uur
zaterdag	7 november	11.00 tot 18.00 uur
zondag	8 november	11.00 tot 17.00 uur

Posthoornkerk

14 november CHRIS HINZE

Solotour van Chris Hinze. Een multimediale concerttour met als titel: Tibet - on the Roof of the World. Een fascinerende combinatie van muziek en beeld.

De Duif | 20:30 uur

15 november 2015 AMSTERDAMS BACH CONSORT

De Duif | 14.30 uur

OPENSTELLING MONUMENTEN

Beleef Monumentale Momenten

De Duif, Vondelkerk en Posthoornkerk zijn iedere eerste woensdag en derde zondag van de maand van 12.00 tot 16.00 uur geopend voor het publiek. Beleef monumentale momenten en proef de historie van onze bijzondere locaties.

De Duif, Vondelkerk en Posthoornkerk
12-16 uur

KIJK VOOR ALLE CONCERTEN,
VOORSTELLINGEN EN EVENEMENTEN IN
ONZE BIJZONDERE LOCATIES OP:

WWW.STADSHERSTEL.NL

(PERIODIEK) SCHENKEN, FISCAAL VOORDELIG

SIMPEL SCHENKEN FISCAAL AFTREKBAAR

Monumenten ook voor volgende generaties behouden? De Vereniging Vrienden van Stadsherstel en Stadsherstel Amsterdam doen dat graag mét u!

U kunt ons steunen op een manier die bij u past. Het is zelfs mogelijk dat u bepaalt aan welk doel of project u wilt geven. Iedere bijdrage is van harte welkom!

GEVEN KAN OP DE VOLGENDE MANIEREN

Enmalig, bijvoorbeeld aan de Zandijkerkerk (zie www.stadsherstel.nl/vrienden).

- ▶ Door middel van een periodieke schenking.
- ▶ Door middel van een fonds op naam.
- ▶ Of door ons op te nemen in uw testament.

PERIODIEK SCHENKEN KAN NU ZONDER TUSSENKOMST VAN EEN NOTARIS!

Wanneer u Stadsherstel optimaal en voor minimaal vijf jaar wilt steunen, kunt u kiezen voor een periodieke schenking. Dat mag sinds 2014 met een schenkingsovereenkomst die u hiernaast als uitscheurbare variant aantreft. Ook kunt u de overeenkomst op onze website invullen zie www.stadsherstel.nl.

U KRIJGT ONGEVEER DE HELFT VAN UW GIFT TERUG VAN DE BELASTINGDIENST!

Door deze overeenkomst en omdat wij een culturele ANBI status hebben krijgt u ongeveer de helft van uw schenking terug van de belastingdienst. Door de Geefwet mag u tot en met 2017, 1,25 x uw gift aftrekken van uw inkomstenbelasting of 1,5 x van uw vennootschapsbelasting. (Vanaf 2018 vervalt de extra 0,25x of 0,5 x). Daarnaast geldt bij het periodiek schenken geen drempel en maximumbedrag. Het bedrag is dus geheel aftrekbaar. Uw bijdrage komt voor de **volle 100%** ten goede aan de monumenten, omdat wij geen schenkbelasting hoeven te betalen.

HEEFT U VRAGEN?

Als u met ons van gedachten wilt wisselen, mogelijkheden wilt bespreken, of als u andere vragen heeft dan horen wij dat graag. Dat kan telefonisch, per mail of in een vrijblijvend gesprek bij ons op kantoor, in de mooie Amstelkerk, of desgewenst bij u thuis. Wij zullen alles doen om uw wensen met zorg te realiseren!

REKENVOORBEELD PERIODIEK SCHENKEN:

U verdient € 35.000 per jaar en schenkt vijf jaar lang € 750 d.m.v. een schenkingsovereenkomst. U kunt t/m 2017 1,25 x en daarna 1x het bedrag aftrekken van de belastingen, wat inhoudt dat de belastingdienst drie jaar lang 52% meebetaalt per jaar en € 393,75 teruggeeft.

Uw jaarlijkse netto schenking bedraagt dan € 357 terwijl wij € 750 kunnen besteden aan de monumenten.

U kunt er ook voor kiezen het belastingvoordeel te gunnen aan de monumenten. Uw bruto schenking is dan € 1.293, u krijgt € 543,00 terug van de belastingdienst en netto heeft u dan € 750,00 geschonken. Met uw extra bijdrage kunnen wij nog mooiere dingen doen!

Op www.stadsherstel.nl kunt u meer lezen en met de schenkingcalculator precies uw situatie invullen en uitrekenen welk bedrag u terugkrijgt.

Contactpersoon:

Stella van Heezik
stella@stadsherstel.nl
020-5200075

Vereniging Vrienden van Stadsherstel
IBAN: NL66INGB0005659267

PERIODIEK SCHENKEN IN 5 STAPPEN GEREGLD:

1. Vul de overeenkomst in en stuur hem naar ons op.
2. Wij vullen ons deel in en sturen u een kopie terug.
3. Wij bewaren één exemplaar in onze administratie en u bewaart een exemplaar in uw administratie.
4. Wij sturen u jaarlijks een acceptgiro of in geval van machtiging innen wij jaarlijks het bedrag.
5. U geeft bij uw belastingaangifte uw schenking op en uw schenking wordt in mindering gebracht op uw inkomstenbelasting.

COLOFON

Magazine nr. 79 - mei 2015
Een uitgave van Stadsherstel Amsterdam

REDACTIE

Monique Hollenkamp
Stella van Heezik

AUTEURS

Arie van Dongen
Stella van Heezik
Monique Hollenkamp
Willem van Iterson
Onno Meerstadt
Paul Morel
Jeanette Tromp

CONTACT

Bezoekadres
Amstelveld 10
1017 JD Amsterdam

Postadres

Postbus 3777
1001 AN Amsterdam

T 020 52 000 60

F 020 638 20 40

info@stadsherstel.nl

www.stadsherstel.nl

st Ruigrok
ia

Wilt u dit magazine ook graag thuis ontvangen? Als Vriend ontvangt u het magazine twee keer per jaar.

Word vriend! Meld u aan via:

In dit pand (de 2e van rechts) woonde vroeger een schrijver. Zijn moeder had hier een kruideniers-

In onze Digitale Nieuwsbrief leest u bijzondere nieuwtjes zoals:

Publieksoening De Hallen

Op donderdag 5 februari werden De Hallen Amsterdam en onze Hal 17 officieel geopend door burgemeester Van der Laan. Zaterdag 7 februari was er vervolgens een feestelijke opening met een ander karakter. Deze dag werd namelijk De Hallen Amsterdam als geheel **Symbiosen toegevoegd aan de buurt**. Ook onze Hal 17, de kleine

De lente komt! Met 21 april start #Springsnow Expo @Amstelkerk met lentekunstwerken van

VERENIGING VRIENDEN VAN STADSHERSTEL

De Vrienden van Stadsherstel spelen een belangrijke rol bij de aankopen en restauraties van de panden. Niet alleen zorgen zij ervoor dat unieke elementen worden teruggebracht in originele staat, maar dankzij hun financiële bijdrage kan Stadsherstel monumenten verwerven die anders verloren zouden zijn gegaan en restauraties uitvoeren die zonder die bijdragen niet haalbaar zijn.

SUBSIDIES EN FONDSEN

Stadsherstel vraagt voor diverse projecten een bijdrage aan subsidiegevers en fondsen voor het restaureren en onderhouden van haar panden.

“Ik adviseer u graag bij het maken van uw eigen, persoonlijke keuze. Ik hou ervan dromen te verwezenlijken.”
Stella van Heezik

